

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**6-18 YAŞ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN EŞLERİ
İLE ÇİFT UYUMU VE EBEVEYN YETKİNLİĞİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şeydanur OSMA
ORCID: 0000-0002-3658-3768

Hemşirelik Anabilim Dalı

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Ebru ŞAHİN

ORDU-2025

ONAY

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Şeydanur OSMA tarafından hazırlanan ve Dr. Öğr. Üyesi Ebru ŞAHİN danışmanlığında yürütülen “6-18 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Eşleri ile Çift Uyumu ve Ebeveyn Yetkinliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı bu tez, jürimiz tarafından 20/02/2025 tarihinde oybirliği ile Hemşirelik Anabilim Dalı Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Ebru ŞAHİN

Başkan : Prof. Dr. Nülüfer ERBİL İmza.....
Ordu Üniversitesi
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Eda ŞAHİN İmza.....
Giresun Üniversitesi
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ebru ŞAHİN İmza.....
Ordu Üniversitesi
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

ONAY

20/02/2025 tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun/...../20... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../20...

Prof. Dr. Dilek KÜÇÜKALEMDAR
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Şeydanur OSMA

TEŞEKKÜR

Tüm lisansüstü eğitimim boyunca her konuda bilgi, birikim ve tecrübelerini benden esirgemeyen, sabırlı, üreten, yol gösteren ve paylaşan, her konuda yanımda olduğunu hissettirerek motive eden değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ebru ŞAHİN'e,

Şefkati ve ilgisiyle akademik alanda yoluma ışık tutan, değerli önerileriyle tezime katkıda bulunan, kıymetli hocam Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Nülüfer ERBİL'e,

Yüksek lisans tez savunma komitesinde yer alan bilgisinin yanı sıra ilgisi ve alakası ile tezime katkıda bulunan Doç. Dr. Eda ŞAHİN'e,

Çalışmanın analizine destek olan Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. Cantürk ÇAPIK'a,

Yüksek lisans tezimin yapım aşamasında değerli bilgilerini benimle paylaşan, yol gösteren Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyeleri'ne,

Her zaman yanımda olan kıymetli çalışma arkadaşlarıma,

Tezimin yapım aşamasında benden desteğini esirgemeyen ve ilgi, alaka, sevgi ve şefkatlerini her daim hissettiğim babam Halit OSMA'ya, annem Ayşegül OSMA'ya, ablam Şeymanur OSMA'ya ve kardeşim Fatmanur OSMA'ya,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şeydanur OSMA

ÖZET

6-18 YAŞ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN EŞLERİ İLE ÇİFT UYUMU VE EBEVEYN YETKİNLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Amaç: Bu çalışmada 6-18 yaş çocuğu olan annelerin eşleri ile çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte yapılan araştırmanın örneklemine, 1 Ocak 2024-1 Eylül 2024 tarihleri arasında Ordu Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi'nde bulunan araştırmaya katılmaya gönüllü olan 385 kadın dahil edilmiştir. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ), Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ) kullanılmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, Cronbach Alfa güvenirlik testi, bağımsız gruplarda t testi ve ANOVA testi nonparametrik verilerde Mann Whitney U, Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Korelasyon ve regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalamasının 37.08 ± 5.90 , ortalama ilk evlenme yaşlarının 21.91 ± 3.71 olduğu, annelerin %82.6'sının çekirdek aile tipinde yaşadığı belirlenmiştir. Annelerin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puan ortalaması 52.11 ± 9.25 olarak bulunmuştur. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Gelir durumu, eş ile iletişim ve cinsel yaşam düzeyine göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$). Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği toplam puan ortalaması 153.40 ± 23.98 olarak bulunmuştur. Eş mesleği, eş ile iletişim ve cinsel yaşama göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği toplam puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği toplam puanı ile yaş, evlilik süresi ve çocuk yaşı arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = 0.232$).

Sonuçlar: Annelerin çift uyumları arttıkça ebeveyn yetkinlik düzeylerinin de arttığı sonucuna varılmıştır. Bu sebeple annelerin çift uyumlarını ve ebeveyn yetkinliklerini arttıracak düzeyde eğitimler verilmesi ve çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne, çocuk, ebeveyn yetkinliği, evlilik uyumu, hemşirelik, kadın

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN DYADIC ADJUSTMENT AND PARENTAL COMPETENCE WITH THE SPOUSES OF MOTHERS WITH CHILDREN AGED 6-18

Aim: This study aimed to determine the relationship between dyadic adjustment and parental competence with the spouses of mothers with children aged 6-18.

Material and Method: The sample of this descriptive and correlational study consisted of 385 women who voluntarily participated in the research at Ordu University Training and Research Hospital between January 1, 2024, and September 1, 2024. Data collection tools included the Personal Information Form, the Revised Dyadic Adjustment Scale (RDAS), and the Parental Competence Scale for Mothers (PCSM). Descriptive statistical methods, Cronbach's Alpha reliability test, independent samples t-test, ANOVA test, Mann Whitney U and Kruskal Wallis test were used for data analysis. Correlation and regression analysis were performed.

Results: It was determined that the average age of the participating mothers was 37.08 ± 5.90 years, and their average age at first marriage was 21.91 ± 3.71 years. Additionally, 82.6% of the mothers lived in a nuclear family structure. The average total score of the Revised Dyadic Adjustment Scale (RDAS) was found to be 52.11 ± 9.25 . No significant relationship was found between the total RDAS score and age, age at first marriage, duration of marriage, child's age, or the number of children. However, a statistically significant difference was observed in the total RDAS score based on income level, communication with the spouse, and sexual life satisfaction. The average total score of the Parental Competence Scale for Mothers (PCSM) was determined as 153.40 ± 23.98 . A statistically significant difference was found in the total PCSM score based on the spouse's occupation, communication with the spouse, and sexual life satisfaction ($p < 0.05$). Additionally, a statistically significant, negative, and low-level correlation was found between the PCSM score and age, duration of marriage, and child's age. Lastly, a significant relationship was determined between the Revised Dyadic Adjustment Scale and the Parental Competence Scale for Mothers ($r = 0.232$).

Conclusions: It was concluded that as mothers' marital harmony increased, their parental competence levels also increased. Therefore, it is recommended to provide training and conduct studies to enhance mothers' marital harmony and parental competence.

Keywords: Child, marital harmony, mother, parental competence, nursing, woman.

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	I
TEŞEKKÜR	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
TABLolar DİZİNİ	VII
SİMGELER VE KISALTMALAR	VIII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırma Soruları	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Çift Uyumu.....	4
2.1.1. Çift Uyumunu Etkileyen Faktörler.....	4
2.2. Ebeveyn Yetkinliği	6
2.2.1. Ebeveyn Yetkinliğini Etkileyen Faktörler.....	8
2.2.1.1. Geçmişte Yaşanan Tecrübeler /Elde Edilen Başarılar	8
2.2.1.2. Dolaylı Yaşantılar/Model Alma	8
2.2.1.3. Sözel İkna/Sosyal Destek	9
2.2.1.4. Fiziksel ve Psikolojik Durumlar	9
2.3. Ebeveyn Yetkinliği ve Çift Uyumu Arasındaki İlişki.....	11
2.4. Ebeveyn Yetkinliği ve Çift Uyumu Arasındaki İlişkinin Hemşirelik için Önemi	12
3. GEREÇ VE YÖNTEM	14
3.1. Araştırmanın Türü	14
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	14
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	14
3.4. Veri Toplama Araçları.....	15
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	15
3.4.2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ).....	15
3.4.3. Anneler için Ebeveyn Yetkinliği Ölçeği (AEYÖ).....	16
3.5. Verilerin Toplanması.....	16

3.6. Verilerin Analizi.....	16
3.7. Araştırmanı Etik Yönü.....	17
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	17
4. BULGULAR	18
5. TARTIŞMA	36
5.1. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	36
5.2. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması	40
5.3. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki İlişkinin Tartışılması	43
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	46
6.1. Sonuçlar.....	46
6.2. Öneriler.....	49
KAYNAKLAR	50
EKLER.....	64
EK 1. Kişisel Bilgi Formu.....	64
EK 2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ).....	66
EK 3. Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ).....	67
EK 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu	69
EK 5. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Kullanım İzni.....	70
EK 6. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Kullanım İzni	71
EK 7. Klinik Araştırmalar Etik Kurul İzni	72
EK 8. Araştırma İzni.....	73
EK 9. Çocuk Eğitim Düzeyi Değişkeninin Yüzdelik Dağılımı.....	74
EK 10. Çocuk Eğitim Düzeyine Göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması	75
EK 11. Çocuk Eğitim Düzeyine Göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	76
EK 12. Araştırmada Yer Alan Sürekli Değişkenlere Ait Normal Dağılım Değerleri.....	77
ÖZGEÇMİŞ.....	78

TABLÖLER DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 4.1. Annelerin Sosyodemografik Özellikleri ve Bazı Değişkenlere Göre Dağılımları	18
Tablo 4.2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı.....	19
Tablo 4.3. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı	20
Tablo 4.4. Demografik Özelliklere Göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	20
Tablo 4.5. Demografik Özelliklere Göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	26
Tablo 4.6. Çeşitli Değişkenler ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	31
Tablo 4.7. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	33
Tablo 4.8. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki Regresyon Analizi.....	35

SİMGELER VE KISALTMALAR

AEYÖ	:	Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği
ÇATED	:	Çift ve Aile Terapileri Derneği
ICN	:	International Council of Nurses
Max	:	Maksimum
Min	:	Mininum
Ort	:	Ortalama
SPSS	:	Statistical Package for the Social Science
SS	:	Standart Sapma
TDK	:	Türk Dil Kurumu
YÇUÖ	:	Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği
F	:	Tek Yönlü Varyans Analiz
t	:	Bağımsız t-Örneklem Testi
r	:	Pearson Korelasyon
U	:	Mann Whitney U Testi

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Türk Dil Kurumu aileyi “Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik” şeklinde tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2024). Aile insanların duygularını rahatça ifade edebildiği, belirli duygusal paylaşımları gerçekleştirdiği sosyal etkileşim ağıdır. Farklı şekillerde oluşmasına ve farklı işlevlere sahip olmasına rağmen tarih boyunca neredeyse her toplumda aile yapısının var olması önemli bir ayrıntıdır. Bazı düşünürlerin görüşüne göre insanlık tarihinde ailenin kurumlaşması, sömürünün ve çatışmanın başlamasına karşılık gelmektedir. Bu düşünürlerle karşı olanlar ise ailenin toplumun en temel ve vazgeçilmez kurumu olduğu görüşündedirler. Aile konusunda farklı düşünürlerin farklı düşüncelerini okumak, dinlemek mümkündür. Ancak bir gerçek vardır ki aile, kendi üyeleri arasında farklı iletişim ve daha spesifik ilişkilerin bulunduğu bir yapıdır (Akın, 2019). Aile temel becerilerin, ilk öğrenmelerin yaşandığı çekirdek oluşumdur. Bu sebeple ailedeki eğitim ve öğrenme becerileri toplumu da etkiler. Sağlıklı bir toplumun oluşabilmesi için sağlıklı ailelerin oluşması önemlidir. Ailede verilen kültürel eğitim, ahlak eğitimi, beceri eğitimi bir ülkenin temel yapı taşlarının sonraki nesillere aktarılmasında mihenk taşı görevi görür (Karşlı, 2019). Her aile kendine özgüdür ve ailenin dinamikleri toplumdan topluma, kültürden kültüre değişebilmektedir. Ailenin içinde bulunduğu toplum ve kültür yapısı, aile bireylerinin etkileşimini de etkiler (Hallaç ve Öz, 2014). Ailenin oluşmasında ise çiftlerin uyumu ve iki tarafın beklentilerinin karşılanması ilişkide önem arz etmektedir.

Çift uyumu kendi içinde eşler arası empatik eğilimi, aile içi iletişimi, aileyi ilgilendiren konularda fikir birliğine varabilmeyi barındırmaktadır (Soylu ve Kağnıcı, 2015). Evlilik, yıllara yayılan bir süreçtir. Çiftlerin karşılıklı iletişimi, yaşanan gerginlikler, evlilikten aldıkları doyum bu süreci etkileyebilmektedir. Çift uyumunu birçok faktör etkilemektedir. Çift uyumu konusunda şanslı gruplar incelendiğinde, 21-30 yaş aralığındaki grupların uyumu yakaladıkları, gelir seviyesinin artmasıyla çift uyumunun arttığı, aşk evliliği yapan çiftlerdeki uyumun mantık evliliği yapan çiftlere göre daha yüksek seviyede olduğu yapılan çalışmalarda belirtilmiştir (Özbucak Tıraşoğlu ve İpek, 2019). Evlenme yaşı, cinsellik, aile içi iletişim, travmalar, çocuk

sahibi olup olmama, sosyal statüler, maddi imkanlar, eğitim durumu gibi faktörler çift uyumunda önemlidir (Güneş vd., 2016). Evlilik süresince yaşanan olumsuzluklar da dahil olmak üzere evlilikte uyumu yakalayan çiftlerin hayat kalitesi, iyi oluş dereceleri ve yaşamdan aldıkları doyum düzeyleri olumlu anlamda artmaktadır (Türkseven vd., 2020). Ailede çift uyumunu yakalamak hem mutlu bir hayat açısından hem de huzurlu bir yuva için çok önemlidir. Anne ve babanın iletişimi, evlilikten aldıkları doyum, birbirlerine gösterdikleri saygı ve sevgi ne kadar fazla ise çocuklarda bu mutlu aile ortamından en yüksek verimi alırlar.

Ailedeki huzur ortamı çocukların mental gelişimini etkiler, kişilik gelişiminde önemli yer tutar. Anne ve babanın evde demokratik bir ortam yaratmaları çocukların kendi düşüncelerini özgürce anlatabilmelerini ve bireylerin özgüvenli olmalarını sağlarken, aksi durumda yetişen bir çocuk için ise sorumluluk almaktan kaçınan, özgüvensiz yapıda bir kişilik altyapısı oluşturacaktır (Sak vd., 2015). Bebeklik ve çocukluk döneminin ilk yıllarında ebeveyni boşanan çocuklarda, ilgi ve sevgi yoksunluğuna bağlı olarak günlük hayatında güven problemi gibi sorunlar yaşanabilmektedir (Bilici, 2014). Anne-baba kavgasına şahit olmak, ebeveynlerden sadece biri ile aynı evde yaşamak, aile ortamının bozulması gibi sebepler çocuklarda duygusal ve psikolojik sorunların oluşmasına neden olmaktadır. Boşanma sürecinde çiftler arası velayet davaları, çiftlerin farklı evlerde yaşayacak olmaları, boşanmadan sonra ebeveynlerin çocuk üzerindeki sorumluluğunun çiftler arasında paylaşılması çocuk için birtakım olumsuzluklar meydana getirmektedir (Öngider, 2013b). Çocuklar anne ve babalardan gördükleri hal ve hareketleri yetişkin hayatlarında da sürdürme eğilimindedirler. Bu nedenle ebeveynlerin yetkinlik düzeyleri yüksek olmalıdır. Anne ve babaların ebeveynlik alanında kendilerine olan inanç düzeyi ebeveyn yetkinliği olarak adlandırılmaktadır (Demir, 2015). Çocukların dönemsel özellikleri hakkında fikri olmayan ya da eksik bilgileri olan ebeveynler çocuklarıyla iletişim konusunda problemler yaşayabilmektedir. Kullanılan yanlış disiplin yöntemleri ebeveynler ile çocuklar arasındaki duygusal bağın yıpranmasına neden olmaktadır. Bu sebeple ebeveynler doğru iletişim, empati kurma ve çocuğu ile kaliteli zaman geçirebilme açısından eğitilmeli ve eğitim programlarına yönlendirilmelidirler (Işık ve Demircioğlu, 2021).

Aile kavramının devamlılığı evliliklerin devamlılığına bağlıdır. Bu sebeple aile kurumu toplumsal olarak korunmaya çalışılmalıdır. Ebeveyn yetkinliğinin artırılması, çocuk ve anne-baba arasındaki iletişiminin olumlu sonuçlar doğurmasına yardımcı olur. Hemşirelik yaklaşımında, ebeveyn ilişkisinin güçlendirilmesi, çocuklarda moral motivasyonun yükseltilmesi, çift ilişkilerinin ve evlilik bağının kuvvetlendirilmesi, partner ilişkilerindeki sorun olabilecek konular (cinsellik, infertilite) hakkında doğru bilgilerin bireylere aktarılması çok önemlidir. Hemşirelik bakımında aileyi temel alan yaklaşım, hastaya ve bakım vericilere psikolojik destek ve holistik yaklaşım kurulmasında etkilidir. Hemşireler, ebeveyn çocuk ilişkisine yönelik eğitimler vererek, bu bağı kuvvetlendirmeye yardımcı olabilirler. Aile ilişkilerinin güçlendirilmesi, bakımda emosyonel destek sağlanmasında etkilidir.

Çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği konusunu temel alan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle bu çalışma, annelerde çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği arasındaki ilişkinin incelenmesi, psikoloji, hemşirelik, tıp ve sosyoloji gibi çeşitli disiplinlerde yapılacak gelecekteki araştırmalar için temel veriler oluşturmaları ve bilimsel literatüre önemli katkılar sunması amaçlanarak planlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada 6-18 yaş çocuğu olan annelerin eşleri ile çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Araştırma Soruları

- Annelerin eşleri ile çift uyumu ne düzeydedir?
- Annelerin ebeveyn yetkinlikleri ne düzeydedir?
- Annelerin eşleri ile çift uyumu ile ebeveyn yetkinlikleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Annelerin eşleri ile çift uyumu ile ebeveyn yetkinliklerini etkileyen faktörler nelerdir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Çift Uyum

Türk Dil Kurumu, uyumu “Bir bütünün parçaları arasında bulunan uygunluk; ahenk” olarak tanımlamıştır (Türk Dil Kurumu, ty). Uyum, dünyanın, doğanın, insan hayatının düzeninde yer edinmiştir. Evliliklerde, arkadaşlar arasında ve çiftler arasında da uyumdan bahsetmek mümkündür. Evli çiftler arasındaki uyumu tanımlamak için evlilik uyumu kavramı kullanılmaktadır. Ancak yasal olarak evli olmayan çiftler için bu kavram kullanılamayacağından Spanier ve Cole (1976) tarafından çift uyumu kavramı geliştirilmiştir. Çift uyumu evlilik uyumu kavramına göre daha kapsamlı olması sebebiyle bu çalışmada iki değişken bir arada kullanılmıştır.

Çift uyumu, "İki kişi olarak yaşanan hayata uyum sağlama ve bu hayatta karşılaşılan problemlere yönelik çözüm yolları bulma" olarak tanımlanabilir (Çift ve Aile Terapileri Derneği [ÇATED], 2022). Çiftlerin ilişkiyi yürütebilme kapasitesi çift uyumu açısından önem taşır. Evlilikte veya ilişkide çiftlerin uyumunun yüksek olması bireylerin yaşam kalitesini, hayattan aldıkları doyum ve psikolojik ruh halini etkiler (Öztürk vd., 2019). Bu sebeple çift uyumu kavramı hayat kalitesi açısından çok önemlidir ve birçok faktörden etkilenebilmektedir.

2.1.1. Çift Uyumunu Etkileyen Faktörler

Çift uyumunu etkileyen faktörler arasında tanıştırılma biçimi, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, partnerlerin yaşı ve yaş farkı, cinsel hayat, iletişim çatışmaları, eşler arası davranışlar, çocuk sahibi olma, sosyoekonomik durum, sosyal destek durumu, çocukluk çağı travmalarına maruz kalma gibi durumlar sayılabilir. Bu faktörler çift uyumunu olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Güneş vd., 2016).

Tanıştırılma biçimi çift uyumu üzerinde etkilidir. Türkiye’de geleneksel tanışma yöntemlerinden biri görücü usulü tanışmadır. Bu tanışma biçiminde, aile ve arkadaş çevresi evlenecek kişi için en uygun aday bulmaya çalışır. Görücü usulü veya kişilerin kendi çabalarıyla tanışması arasında ilişki süreci boyunca farklar oluşabilmektedir. Hortaçsu (2007), yaptığı araştırmada çiftlerin kendileri arasında başlatılan ilişkilerin

aile tarafından başlatılan ilişkilere göre duygusal doyum açısından daha tatmin edici olduğu ve daha az çatışma içerdiği sonucuna varmıştır.

Bir başka etken olan eğitim düzeyinin de çift uyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim düzeyi ile çift uyumu arasındaki bağlantı incelendiğinde, ilkokul mezunu bireyler; ortaokul, lise, lisans ve lisansüstü mezunu olan bireylere göre daha fazla çatışma içinde olduklarını belirtmişlerdir (Şendil ve Korkut, 2008).

Çocuk sayısının çift uyumuna etkisi incelendiğinde ise çocuk sayısındaki artışın çift uyumunda düşüşü tetiklediği gözlemlenmiştir. Şener ve Terzioğlu (2002)'nin yaptığı çalışmada kadınlarda çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumu, yani eşlerin evliliklerine karşı duydukları mutluluk ve memnuniyet oranı azalmaktadır. Erkeklerde de bu durum değerlendirildiğinde evlilik uyum puan ortalamaları tek çocuklu babalarda, çocuğu olmayan babalara göre yüksekken, çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarının düştüğü gözlemlenmiştir.

Evlilikteki uyum düzeyinin yaş ile ilişkisi incelendiğinde; Zhumgalbekov ve Efilti (2023) evlilik uyum düzeyinin yaş faktörüne göre değişkenlik göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Aritmetik ortalama bazında değerlendirilme yapıldığında ise yaş düzeyleri ilerledikçe çiftler arası evlilik uyumunun da arttığı gözlemlenmiştir.

Çift uyumu ile cinsellik arasındaki ilişkiye bakıldığında, ilişkinin her aşamasında cinselliğin önemli yer tuttuğu aşıkardır (Gülsün vd., 2009). İlişki içinde çözilemeyen sorunlar: cinsel uyarılma, cinsel doyum ve iki partner arası fiziksel temasın azalmasına, hatta yok olmasına sebep olabilir. Çözilemeyen ilişki sorunları, cinsel istek, uyarılma gibi sorunlara neden olabilirken bu sorunların kronikleşmesi cinsel işlev bozukluklarına yol açabilir. Yapılan çalışmalar, cinsel işlev bozukluğu yaşayan çiftlerin uyumunun azaldığını göstermektedir. Bu sebeple cinselliğin, evlilik yaşamı ile olan bağlantısı çok önemlidir (Öztürk vd., 2019; Türkseven vd., 2020).

Bir çiftin uyumunda etkili iletişim çok önemli bir yer tutar. Uyumlu çiftler düşüncelerini ortak karara bağlayabilmektedirler (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012). Çiftlerin düşüncelerini birbirlerine açıkça iletebilmeleri, empati kurabilmeleri çift uyumunu olumlu etkiler. Sorunlu ailelerde çiftlerin, ihtiyaçları, problemleri ve istekleri için birbirleriyle iletişim kurmaktan kaçındıkları ve açıkça isteklerini dile getirmedikleri görülür. Zorlama ilişkilerde ise partnerler açık iletişimden uzaklaşırlar.

Çünkü açık iletişimin ilişkilerine zarar vereceğini düşünürler (Demirbilek, 2016). Bunun sonucunda da iletişim engelleri bireyin kendisini değersiz hissetmesine, özgüveninin kaybolmasına ve çiftler arası ilişkinin yıpranmasına neden olur (Şahin ve Aral, 2012).

İnsan sevgiye ihtiyaç duyan bir varlıktır. Sevilmek, saygı duyulmak, ilgi görmek ister. Bu sebeple doğru şekilde yapılan evlilikler duygusal ihtiyaçların giderilmesi için harika bir ortam yaratır. Evlilik insan yaşamında çok önemlidir. Çünkü birlikteliğin ömür boyu sürmesi arzu edilir (Kalkan ve Ersanlı, 2008). Evlilik iki kişinin psikolojik, sosyolojik, duygusal ihtiyaçlarını giderilmesi açısından büyük önem taşır. İki insanın karşılıklı olarak birbirlerine saygı göstermeleri, birbirlerini korumaları ve aidiyet duygularını hissettirmeleri kişileri psikolojik açıdan pozitif tutar (Türkseven vd., 2020). Tutarel-Kışlak ve Göztepe (2012)' nin yaptığı çalışmada evlilikteki çift uyumunun azalmasının depresyon puanlarında artışa neden olabileceği sonucuna varılmıştır. Çiftlerin uyumsuzluğu bireyleri psikolojik ve sosyal bir çöküşe kadar çekebilmektedir.

Birçok faktör çift uyumunu etkileyebilmektedir. Bu faktörler, evliliğin gidişatı, çocuk sahibi olma, çocukların yetiştirilmesi gibi evliliğin önemli dinamikleri üzerinde etkilidir. Bu durumların herhangi birinde meydana gelen olumsuzluk, kişileri psikolojik olarak etkileyebileceği gibi ebeveynlik sürecinin de olumsuz olarak etkilenmesine sebep olur.

2.2. Ebeveyn Yetkinliği

Bireyin daha huzurlu ve hayattan doyum alarak yaşaması farkındalıklarının artması ile mümkün olmaktadır. Farkındalığı arttıran en önemli etmen ise bireyin hayallerine ulaşabilme inancıdır. Bu inançlar da yeterlilik veya öz yetkinlik olarak tanımlanmaktadır (Demir, 2015). Yetkinlik, "Gözlemlenebilen becerilerden kaynaklanan performans düzeyi olarak tanımlanmıştır" (Balçık-Çolak ve Öztürk-Can, 2021). Bandura ise yetkinliği; "Bireylerin bilişsel, sosyal ve davranışsal becerilerini bir arada kullanarak çeşitli amaçlara ulaşmada kapasiteleri ölçütünde davranmanın temelini oluşturan inanç" olarak tanımlamıştır (Bandura, 1982). Sosyal Bilişsel Kuram'ın öncüsü Bandura, bireylerin tüm işlevlerinde temel bir rol oynayan en önemli unsurun yetkinlik inancı olduğunu vurgulamıştır (Bandura, 1986). Yetkinlik inancı,

bilişsel, motivasyonel, duygusal ve seçim süreci olmak üzere dört temel süreç üzerinde etkili olmaktadır:

Bilişsel süreç: İnsanlar yapacakları işlerin çoğunu önceden planlar. İnsanların yetkinlik inançları da bu planlara göre şekillenir. Yüksek seviyede yetkinlik inancına sahip bireyler kendileri için pozitif düşünceler oluşturarak zihinlerinde kendisine destek olacak başarılı bir gidiş yolu bulurlar (Bandura, 1997).

Motivasyon: Motivasyon, bir durumun oluşturacağı sonuca yönelik beklentilerle ilgili bilişsel bir süreçtir. Bireyler bu beklentilerini, kendilerine olan inançlarıyla belirler. Diğer bir ifadeyle yetkinlik düzeyinin seviyesi motivasyonun da boyutunu etkiler (Schunk ve Gunn, 1986).

Duygusal süreç: Bireylerin yetkinlik seviyeleri, endişe ve depresyon gibi duygu durum bozukluklarını kontrol altına alıcı bir etkiye sahiptir. Bununla birlikte, yetkinlik düzeyi yüksek olan bireyler olumsuz düşüncelerden uzaklaşma konusunda daha başarılıdır (Bandura, 1997). Negatif durumları düşünmedikleri için motivasyonları hep yüksektir. Duygusal süreçleri iyi yönettikleri için motivasyonlarını kontrol etmekte iyidirler.

Seçim süreci: Yetkinlik seviyesi yüksek olan bireyler, yeteneklerinin sınırlarını bildikleri için zorlu işlerden kaçmazken, yetkinlik seviyesi düşük olan bireyler ise zorlu işlerden kaçma eğilimindedir. Bu temel psikolojik süreçler, yetkinlik kavramı bağlamında bireylerin davranışlarını etkili bir şekilde organize etmeye ve yönlendirmeye hizmet etmektedir (Bandura, 1994).

Yetkinlik inancı insanların geçmişte öğrendikleri tecrübelerden kaynaklıdır ve ileriye yönelik amaçlarına ilişkin sahip oldukları kapasiteleri ile ilgidir (Bandura, 1997). Başka bir ifadeyle insanlar, her alanda belli bir seviyede yetkinlik düzeyine sahip olsa da üst düzey yetkinlik derecesine ulaşamamış olabilir. Kişinin amaç ve kapasitesine uygun alanlarda yetkin olması beklenen bir durumdur (Demir ve Gündüz, 2014). Bu nedenle yetkinlik algısı özel konulara indirgenebilecek bir ifadedir. Akademik, sosyal, mesleki alanda yetkinlik gibi birbirinden farklı birçok alanı kapsar (Akkuş, 2019). Bu alanlara ek olarak ebeveyn yetkinliği kavramı da literatürde yerini almıştır. Coleman (1998)'a göre ebeveyn yetkinliği “Ebeveynlerin çocuklarının karakter oluşumu ve davranış gelişimi üzerinde olumlu yönde etkide

bulunabilmelerine dair algılarıdır”. Ardelt ve Eccles (2001), ebeveyn yetkinliğini, “Ebeveynlerin çocuklarının gelişimini ve başarılarını desteklemek amacıyla çocukları ve çevreleri üzerinde etkili olabilme yeteneklerine dair inançlarıdır.” olarak tanımlamıştır. Glatz ve Trifan (2019) ise ebeveyn yetkinliğini ebeveynlik davranışının belirleyicisi olarak adlandırmışlardır. Ebeveyn yetkinliği kavramı ile ilgili birçok farklı tanımlama bulunmaktadır. Sonuç olarak, bu tanımların temelinde ebeveyn ve çocuk ilişkisinin uyumu yatmaktadır.

2.2.1. Ebeveyn Yetkinliğini Etkileyen Faktörler

Bandura (1977; 1982; 1986; 1997), yetkinliğin geçmişte yaşanan tecrübeler (elde edilen başarılar), dolaylı yaşantılar (model alma), sözel ikna (sosyal destek), fiziksel ve psikolojik durumlar olmak üzere dört temel duruma bağlı olduğunu ifade etmiştir. Ebeveyn yetkinliği de yetkinlik temasının özel bir alanını temsil etmesinden dolayı bu durumlardan etkilenir (Bandura, 1997).

2.2.1.1. Geçmişte Yaşanan Tecrübeler /Elde Edilen Başarılar

Günümüz endüstri toplumunda çocuk, ilgi ve bakıma ihtiyaç duyan bir varlık olarak algılanmaktadır. Bu sebeple çocuk için, belirli bakım pratiklerinin olması gerektiği düşünülmektedir (Uğur, 2018). Kişinin geçmiş deneyimleri ve elde ettiği başarılar yetkinlik için önemli bir referans oluşturmaktadır (Bandura, 1997). Bireyin çevresindeki ebeveynlik örnekleri ya da ebeveynlik ve çocuk bakımına yönelik edindiği deneyimler kişinin yol haritasını oluşturur. Ebeveynlerin önceden çocuk sahibi olması, çocuk bakımı hakkında tecrübelerinin bulunması anne-baba için kolaylık sağlar. Coleman ve Karraker (2000), yaptıkları bir çalışmada önceden çocuklar konusunda tecrübesi olan kadınların ebeveyn yetkinlik düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Ebeveynler geçmişten aldıkları tecrübeler ve elde ettikleri kazanımlar ile korkularını yenip yetkinliklerini arttırabilmektedir.

2.2.1.2. Dolaylı Yaşantılar/Model Alma

Bireyler ebeveyn oldukları ilk zamandan itibaren kendi ebeveynlerinden gördükleri davranış kalıplarını yansıtır. Geçmişte ailesiyle mutlu bir çocukluk dönemi geçirmiş ve istekleri karşılanmış bireyler kendi çocukları için de benzer çabayı gösterecektir. Ancak ebeveynlerinden şefkat görmeyen, sürekli olarak şiddete maruz

kalan bireyler de bu durumu aynı şekilde çocuklarına yansıtacaklardır. Ebeveyn öğretileri bakımından, çocuklarını katı disiplin ile eğitmeye çalışan bireylerin çocuklarında dışa yönelim sorunları ortaya çıkabilmektedir (Güzel ve Arkar, 2018). Yine yakın çevresinde olumlu anne-baba davranışı gözlemleyen bireyler kendilerini ebeveynlik rolleri için motive ederken; olumsuz örneklerle karşılaşan bireylerin ise motivasyonu ve ilgisi düşecektir (Topaloğlu, 2013).

2.2.1.3. Sözel İkna/Sosyal Destek

Sosyal destek, kişiye etrafındaki insanlar tarafından sağlanan bilgilendirici, ikna edici, duygusal ve fiziksel yardımdır. Zor durumda bulunan bireye etrafındaki insanlar (aile, eş, arkadaş) tarafından yapılan yardımların tümüdür (Elçi, 2004). Eker vd. (2001) çalışmasında, yakın çevre desteğinin ruh sağlığı açısından çok büyük öneme sahip olduğunu vurgulanmıştır. Kişinin bir konu hakkında başarılı olabileceğine yönelik tavsiye vererek ve motive edici konuşmalar yapılarak inandırılması kişinin yetkinlik inancını desteklemektedir. İnsanların çevresindeki pozitif düşünceler motivasyonu artırır, buna bağlı olarak olumlu düşünceler olumlu sonuçlar doğurur.

2.2.1.4. Fiziksel ve Psikolojik Durumlar

Sosyal Öğrenme Kuramına göre, fizyolojik uyarılmanın bilişsel olarak değerlendirilmesi, bir davranışın ortaya çıkışındaki motivasyonun hem düzeyini hem de yönünü şekillendirmektedir (Bandura, 1977). Bireyleri fiziksel ve duygusal olarak yıpratıcı olaylar stresi arttırmaktadır (Tanyeri, 2022). Kişi gergin olmadığında ya da onu strese sokan bir olay ile karşılaşmadığında bir işi başarıya ulaştırma becerisi daha yüksek düzeyde olmaktadır (Bandura, 1977). Ebeveynlerin olumsuz ruh halinde olmaları, stresli olmaları ve kaygı durumları ebeveyn yetkinliğini olumsuz etkileyen etmenlerdendir (Carless vd., 2015). Anne-babaların iş ortamında yaşadıkları sorunları ev ortamına yansıtmaları hem eşler arası çatışmaları artırır hem de ebeveyn-çocuk ilişkisinde yıpranmalara sebep olur. Bu durum anne-babanın ebeveynlik doyumunun azalmasına ve kişiler için yetersizlik hissiyatının oluşmasına neden olur (Topaloğlu, 2013). Bu sebeple anne-babanın fiziksel ve psikolojik olarak ebeveynliğe hazır olması gerekmektedir. Aksi takdirde yaşanan çatışmalar hem çiftlerin uyumuna hem de ebeveyn-çocuk ilişkisine zarar verebilir.

2016 yılında babalar ile yapılan bir çalışmada, babaların ebeveyn yetkinlik algıları araştırılmıştır ve bu araştırmanın sonucunda babaların ebeveyn yetkinliği algılarının, çocuğun ihtiyaçlarını anlayarak bu ihtiyaçlara karşılık verebilme, çocuğun eğitimine önem verme ve çocuğa bakım verme ile ilgili olduğu görülmüştür (Sevigny vd., 2016). Annelerin ebeveyn yetkinliği düzeyinin ise bebeklerin farklı gelişim alanlarındaki ilerlemesinde etki yarattığı görülmüştür. Çocukların bilişsel, sosyal ve dil gibi gelişim alanlarında ebeveynler etkilidir (Aksoy ve Diken, 2009). Anne-babalar ebeveyn yetkinliklerini arttırabilirlerse, çocukları ile iletişim ve etkileşime daha fazla zaman ayırabilirler. Bu durum, çocukların bilişsel, duygusal ve davranışsal özelliklerinin gelişmesini sağlar. Aynı zamanda aile uyumu da kuvvetlenir (Kishimoto vd., 2023). Türkiye’de toplumsal rol dağılımlarına bakıldığında anneler çocukları için en çok sorumluluk alan taraftır. Çocukla en çok vakit geçiren ve çocuğun en çok gözlemlediği kişi genellikle annelerdir (Akçınar ve Baydar, 2018). Annelerin yeni deneyimlere açık oluşu (Bilge ve Sezgin, 2020), problemlere etkili çözümler oluşturabilmesi hem çocuk hem de anne için ebeveynlik sürecinde olumlu sonuçlar doğurur. Yüksek ebeveyn yetkinlik algısına sahip olan annelerin çocukları için düzgün çevresel ortam oluşturduğu, cezalandırma yöntemine daha az başvurdukları, çocukların tepkilerine daha duyarlı oldukları görülmüştür (Aksoy ve Diken, 2009). Kişinin sağlıklı bir aile ortamında yaşaması ve aile üyelerinin görevlerini sorunsuz yerine getirmesi çocukların kendi değer ve amaçları doğrultusunda hayatlarını yaşamalarını sağlar (Topal, 2019).

Yüksek ebeveyn yetkinliğine sahip anne-babalar çocukları ile etkileşim kurma konusunda zorlanmazlar, çocukları için bol uyaranlı bir çevre sunarlar. Bu çevrede yetişen çocuklar akademik ve sosyal açıdan kendini geliştirebilen, üst düzey düşünebilme becerilerine hakim, kolay çözüm üretebilen ve eleştirel düşünebilen bireyler olurlar (Karaarslan ve Gültekin Akduman, 2022). Ebeveyn yetkinliği yüksek olan anne-babalar, çocuklarının problemlerini kendileri çözmezler, onlara problem çözme konusunda yol gösterici olarak rehberlik ederler. Bu yöntemle birlikte, problem çözebilme, sorunlar karşısında dirençli olabilme gibi özellikler çocukların gelişimine katkı sağlar (Bandura, 2009).

Ebeveyn yetkinliğini konu edinen çalışmalarda ebeveyn yetkinliği arttıkça, ebeveyn arabuluculuğunun (Wonsun, 2018) ve çocukların akademik becerilerinin de

(Bojczyk vd., 2018) arttığı görülürken; çocukla yaşanan çatışmaların ise (Zorbaz, 2018) azaldığı sonucuna varılmıştır. Giallo vd. (2008), yüksek akademik başarıya sahip olan ebeveynlerin çocuklarının öğrenme becerilerinde ve akademik hayatlarında daha fazla etkili olduklarını ifade etmiş, çocukların öz-yönetim becerilerinin daha çok geliştiğini savunmuşlardır. Düşük ebeveyn yetkinliği olan ebeveynler, çocukları ile iletişim kurmakta zorlanırlar, çocuklarının sorunlarını anlayabilme ve çözüm üretebilme becerileri yetersizdir. Bu ebeveynler, çocuklarının fikirlerini değersiz görürler ve bu düşüncelerini çocuklarına hissettirirler. Çocuklarda bu durum, özgüvensizliğe ve sorunlarla baş edememe gibi problemlere neden olmaktadır (Hassall vd., 2005). Düşük ebeveyn yetkinliğine sahip anne-babalar, çocuk iletişiminde sorun yaşarlar, bu sorunlar ise ebeveyn-çocuk ilişkisine bağlı olarak çiftler arası uyumun da bozulmasına neden olmaktadır (Ögelman ve Topaloğlu, 2014).

2.3. Ebeveyn Yetkinliği ve Çift Uyumu Arasındaki İlişki

Çocuk sahibi olmak, çiftin karı-kocalık rollerinin yanına anne-babalık rollerinin de eklenmesine sebep olur. Bu durum, ebeveynler için büyük bir dönüşüm sürecidir ve aile dinamiğini yapısal olarak değiştirmektedir. Çocuğun doğumu ile ebeveynlerin sorumlulukları artar ve hayatlarına yeni roller eklenir (Akt., Ende İnce ve Gündücü Tüfekci, 2015).

Mutlu bir ailede, çift uyumu düzeyine bağlı olarak kişiler çocuk sahibi olma kararını genelde kendileri verirler ve çocuk sahibi olmanın sorumluluklarını almaktan kaçınmazlar. Yeri geldiğinde çocukların ihtiyaçlarını karşılamak zorunda olduklarının bilincindedirler (Güleç, 2018). Bu bilinç hareketi, çocuğunun bakımını, gelişimini ve sorumluluğunu anne-babaya yükler.

Çocukların yaşamında ilk beş yıl karakter gelişimi açısından büyük bir yer tutar. Ailenin dinamikleri ile ahlaki değerleri çocukların hayatına etki eder (Çalışkan, 2022). Erken çocukluk döneminde görülen uygunsuz davranışların önlenmesine yönelik tedbirlerin alınamaması çocuklarda olumsuz davranışların karakterde yer edinmesine sebep olabilir (Ural vd., 2015). Halk dilinde ‘huy’ olarak tanımladığımız; utangaçlık, sosyallik, cimrilik, cömertlik, sevecenlik gibi davranışların, çocuklukta öğrenilen kazanımlar ile kalıcı hale geldiği düşünülmektedir. Bu davranışların kemikleşmesi kişilerin karakterinde yer edinir. Anne-babanın çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği

arasındaki etkileşim düzeyi bu faktörlerin gelişmesinde önemli bir etkidir (Çalışkan, 2022). Çiftlerin uyumu, ortak kararların alınabilmesi, aralarında etkili iletişim yöntemlerini kullanabilmeleri, ebeveyn yetkinlik düzeyini artırır ve mutlu bir aile ortamı oluşturulmuş olur. Ancak ailede huzursuzluk ortamı varsa, çocuğa yeterince ilgi verilemiyorsa, çiftin arasındaki sorunlar çocuğa yansıtılıyor ve çocuk huzursuz bir ortamda yetişiyorsa çocuğun mutlu olması beklenemez, sonuç olarak çocukların davranışlarında saldırganlık ve öfke görülebilir.

Ailede çiftler arası uyum ve ebeveyn yetkinliği düzeyi yüksek ise sağlıklı iletişim kurulabilmektedir. Sağlıklı iletişim kurulan ailede yetişen çocuklar kendilerini düzgün ifade edebilir, empati kurabilir, farkındalıkları yüksek birer birey haline gelirler. Mutlu bir ailede yetişen çocuklar, toplumsal düzene de uyum sağlar. Farkındalıkları yüksek bireylerin topluma kazandırılabilmesi için aile ortamının huzuru ve mutluluğu önem taşımaktadır.

2.4. Ebeveyn Yetkinliği ve Çift Uyumu Arasındaki İlişkinin Hemşirelik için Önemi

International Council of Nurses (ICN) hemşireliği “Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeyi sağlayan bir meslek grubu” şeklinde tanımlamıştır (ICN, 2024). Hemşireliğin temel işlevleri; sağlıklı ya da hasta bireylerin bakımında yer almak, bireylerin sağlığını korumak ve geliştirmektir (Can ve Acaroğlu, 2015).

Hemşirelik mesleği kişinin ailesini ve toplumu da içine alan bütüncül bir bakım felsefesine odaklanır (Acaroğlu ve Şendir, 2012). Doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği ve çocuk sağlığı hemşireliği gibi hemşirelik alanları, aileyi bütüncül olarak içine alan ana hemşirelik alanlarıdır. Bu iki alanda da çocuk ve aile sağlığının geliştirilmesi, sürdürülmesi, alana yönelik eksiklerin giderilmesi için eğitim, danışmanlık verilmesi gibi unsurlar yer alır (Keklik ve Çetinkaya, 2019). Bu unsurların etkili olarak gerçekleştirilebilmesi için ebeveynlerin yetkinlik düzeyleri yüksek seviyede olmalıdır. Bireyler aile üyelerinden herhangi birinde oluşan sağlık problemlerinden fiziksel ve psikolojik olarak etkilenebilmektedirler. Ebeveyn yetkinliği ve çift uyumu yüksek olan bireylerin hemşirelik bakımına katılması oluşabilecek sıkıntıların en aza indirilebilmesi açısından çok önemlidir. Farkındalığı

yüksek olan ebeveynlerin hemşireler ile iç içe çalışması sorunların kolay anlaşılmasında ve çözümün hızlı ilerlemesinde etkilidir.

Ebeveynlerin yetkinlik düzeylerinin yüksek olması ve çiftler arasındaki uyumun kalite düzeyi mutlu bir ailenin oluşmasında olumlu yönde etki eder. Mutlu ailenin temelleri doğru aktarımlar sağlanabilirse nesiller boyu ilerler. Toplumun temel yapıtaşı olan bu unsurlar, sosyolojik olarak toplumda kalıcı yer edinir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Türü

Bu araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte gerçekleştirilmiştir.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Bu araştırma Ordu Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi'nde gerçekleşmiştir. 172 yataklı olan hastanede 17 adet poliklinik bulunmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin polikliniklerine başvuran anneler oluşturmaktadır. Annelerin hastaneye tekrar tekrar başvurabilme durumları göz önünde bulundurularak, bilinmeyen evren örneklem hesaplama formülü kullanılarak örneklem büyüklüğü belirlenmiştir. Örneklem, araştırma kriterlerine uygun olan 385 kadın arasından seçilmiştir.

Formül:

$$n: t^2pq/ d^2$$

n: Örneklem alınacak kişi sayısı

p: İncelenen olayın görülüş sıklığı (0.50)

q: İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (0.50)

t: Belirli serbestlik derecesinde ve saptanan yanılma düzeyinde t tablosundan bulunan teorik değer (1,96)

d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatası (0.05)

$$n: 1.96^2 \times (0.50 \times 0.50) / 0.05^2$$

n=385 anne örnekleme alınmıştır.

Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri:

- 6-18 yaş arası okula giden çocuğu olan,
- 18 yaş üstünde olan,

- Okuma yazma bilen,
- Sözel iletişim kurabilen,
- Evli olan,
- Çalışmaya katılmayı kabul eden anneler çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırmadan Dışlama Kriterleri:

- Psikiyatrik hastalık tanısı alan,
- Bilişsel ve mental yeterlilik olarak sağlıklı iletişim kurulamayacak anneler araştırmaya dahil edilmemiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, literatür doğrultusunda hazırlanan; Kişisel Bilgi Formu, Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ) ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ) ile toplanmıştır.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu:

Araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan kişisel bilgi formunda (Zeren, 2016; Tanyeri, 2022); kadınların sosyodemografik özellikleri, çocuk sayıları ve evlilik süreleri ilgili olmak üzere toplam 16 sorudan oluşmaktadır (EK 1).

3.4.2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ):

Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ), Spanier (1976) tarafından geliştirilen 32 maddelik Çift Uyum Ölçeği'nin, Busby ve arkadaşları (1995) tarafından 14 maddeye indirilen yenilenmiş versiyonudur. Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017) tarafından yapılan çalışmayla ölçeğin psikometrik özellikleri hesaplanarak Türk kültürüne uyarlaması gerçekleştirilmiştir. Bu süreç sonunda ölçeğin maddeleri aynı kalmış olsa da alt ölçeklerde bazı değişiklikler yapılmıştır. Ölçek, evlilik veya benzer ikili ilişkilerde "ilişki kalitesini" değerlendirme amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekteki 7., 8., 9. ve 10. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 70 olup, alınan toplam puan, ilişki kalitesini temsil etmektedir. Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017)'nın çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.88 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayısı 0.87 olarak bulunmuştur. (EK 2).

3.4.3. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ):

Ölçeğin özgün formu Coleman ve Karraker (2000) tarafından geliştirilmiştir. Özgün form 36 madde 5 alt boyuttan oluşmakta olup, 1 (Tamamen Katılmıyorum) – 6 (Tamamen Katılıyorum) şeklinde puanlaması bulunan likert tipi bir ölçektir. Demir (2015) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Disiplin, Okul Başarısını Destekleme, Boş Zamanları Değerlendirme, Duygusal Destek, Sağlık olmak üzere 5 boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışmada 32 ifadeden oluşan ölçek esas alınmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 160, en düşük puan ise 32'dir. Alınan puan arttıkça ebeveyn yetkinliği artmaktadır. Ölçeğin toplam Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ise 0.79 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur. (EK 3).

3.5. Verilerin Toplanması

Veriler 1 Ocak 2024-1 Eylül 2024 tarihleri arasında araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan kadınlar ile yüz yüze ve poliklinik ortamında toplanmıştır. Veri toplama öncesi her katılımcıdan Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu alınmıştır (Demir, 2015; Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2017).

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) for Windows 22 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler kullanılmıştır.

Ölçeklerin güvenirlik analizi için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorov Smirnov testi ile belirlenmiştir. Verilerin özelliklerine göre parametrik verilerde t testi, One Way ANOVA testi nonparametrik verilerde Mann Whitney U, Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Ayrıca korelasyon ve regresyon analizi yapılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ alınmıştır. Verilerin normallik varsayımına uygunlukları ise “Kurtosis” ve “Skewness” kat sayıları (± 2) ile hesaplanmıştır.

3.7. Araştırmanı Etik Yönu

Yenilemiş Çift Uyum ÖLçeği (YÇUÖ) yazarlarından olan Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Bayraktaroğlu, Anneler için Ebeveyn Yetkinliği (AEYÖ) öLçeğinin yazarlarından olan Dr. Öğr. Üyesi Sezai Demir'den öLçek kullanım izinleri e-posta yoluyla alınmıştır (EK 5, EK 6). Tez önerisinin kabul edilmesinden sonra Ordu İl Sağlık Müdürlüğü'nden araştırma izni ve Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 22.12.2023 tarihinde etik kurul onayı alınmıştır (EK 7, EK 8). Çalışmayı kabul eden araştırma kriterlerine uyan gönüllü annelere veri toplanması öncesinde çalışmanın amacı konusunda bilgi verilmiş, kimlik bilgilerinin gizli tutulduğu, toplanan verilerin bilimsel amaçla kullanılacağı katılımcıya anlatılmıştır. Gönüllölük esasına dayanan bu çalışmada araştırmaya katılmaya gönüllü kadınlara çalışmanın amacı anlatılarak katılmayı kabul eden kadınların sözlü ve yazılı onamları alınmıştır (EK 4).

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

6-18 yaş çocuğu olan annelerin çift uyumları ve ebeveynlik süreçleri ile ilgili sorunları annelerin sözel cevaplarına bağlıdır. Annelerin araştırmaya katılım sağlamak istememeleri ve araştırma anketinde bulunan bazı sorulara cevap vermemeleri gibi güçlükler ile karşılaşılmıştır.

4. BULGULAR

6-18 yaş çocuğu olan annelerin eşleri ile çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yürütülen bu çalışmada elde edilen bulgular iki ayrı kısımda değerlendirilmiştir.

1. Annelerin Tanıtıcı Özelliklerine Ait Bulguların Değerlendirilmesi
2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği 'ne Ait Bulguların Değerlendirilmesi

Tablo 4.1. Annelerin Sosyodemografik Özellikleri ve Bazı Değişkenlere Göre Dağılımları

		n	%
Aile Tipi	Çekirdek aile	318	82.6
	Geniş aile	67	17.4
Yaşanılan Yer	İl	267	69.4
	İlçe	86	22.3
	Köy	32	8.3
Eğitim Düzeyi	Okuryazar	3	0.8
	İlköğretim	58	15.1
	Ortaöğretim	74	19.2
	Lise	154	40.0
	Üniversite	96	24.9
Eş Eğitim Düzeyi	İlköğretim	65	16.9
	Ortaöğretim	84	21.8
	Lise	138	35.8
	Üniversite	98	25.5
Gelir Düzeyi	Gelir giderden az	107	27.8
	Gelir gidere denk	218	56.6
	Gelir giderden fazla	60	15.6
Çalışma Durumu	Çalışıyor	131	34.0
	Çalışmıyor	254	66.0
Eş Mesleği	Çalışmıyor	16	4.2
	Memur	81	21.0
	İşçi	154	40.0
	Serbest meslek	134	34.8
Eş ile İletişim	İyi	254	66.0
	Orta	122	31.7
	Kötü	9	2.3
Cinsel Yaşam	İyi	214	55.6
	Orta	154	40.0
	Kötü	17	4.4

Tablo 4.1. (Devam) Annelerin Sosyodemografik Özellikleri ve Bazı Değişkenlere Göre Dağılımları

		n	%		
Çocuk Cinsiyeti	Erkek	205	53.2		
	Kız	180	46.8		
Sayısal Değişkenler	n	Min.	Max.	Ort.	SS.
Yaş	385	24.00	55.00	37.08	5.90
İlk evlenme yaşı	385	15.00	38.00	21.91	3.71
Evlilik süresi	385	7.00	35.00	15.09	5.80
Çocuk yaşı	385	6.00	18.00	9.86	3.48
Çocuk sayısı	385	1.00	7.00	2.13	0.89

Tablo 4.1’de araştırmaya katılan annelerin sosyodemografik özellikleri ve bazı değişkenlere göre dağılımları verilmiştir. Annelerin %82.6’sının çekirdek ailede yaşadığı, %69.4’ünün il merkezinde yaşadığı, %40’ının lise mezunu olduğu, %35.8’inin eşinin lise mezunu olduğu ve %56.6’sının gelirinin giderine eşit olduğu belirlenmiştir. Annelerin %66’sının çalışmadığı, %40’ının eşinin işçi olduğu, %66’sının eşi ile iletişiminin iyi seviyede olduğu, %55.6’sının cinsel yaşam düzeyinin iyi olduğu ve %53.2’sinin erkek çocuğa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalaması 37.08 ± 5.90 , ortalama ilk evlenme yaşları 21.91 ± 3.71 , ortalama evlilik süresi 15.09 ± 5.80 yıl, ortalama çocuk yaşı 9.86 ± 3.48 ve ortalama çocuk sayısı 2.13 ± 0.89 şeklinde hesaplanmıştır (Tablo 4.1).

Tablo 4.2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek ve Alt Boyutlar	n	Min.	Max.	Ort.	SS.
Doyum	385	8.00	25.00	18.78	3.83
Uzlaşım	385	9.00	30.00	23.39	5.02
Görüş Birliği	385	3.00	15.00	9.94	2.14
Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam Puanı	385	24.00	69.00	52.11	9.25

Tablo 4.2’de çalışmada kullanılan Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir. Araştırmaya katılan annelerin YÇUÖ toplam puan ortalaması 52.11 ± 9.25 olarak bulunmuştur. Annelerin, YÇUÖ “Doyum”

alt boyut puan ortalaması 18.78 ± 3.83 , “Uzlaşım” alt boyut puan ortalaması 23.39 ± 5.02 , “Görüş Birliği” alt boyut puan ortalaması 9.94 ± 2.14 olarak bulunmuştur.

Tablo 4.3. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek ve Alt Boyutlar	n	Min.	Max.	Ort.	SS.
Disiplin	385	8.00	48.00	35.18	7.85
Okul Başarısını Destekleme	385	12.00	42.00	33.39	5.61
Boş Zamanları Değerlendirme	385	7.00	42.00	32.33	6.08
Duygusal Destek	385	7.00	42.00	35.95	6.54
Sağlık	385	3.00	18.00	16.56	3.07
Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam Puanı	385	42.00	192.00	153.40	23.98

Tablo 4.3’te Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir. Araştırmaya katılan annelerin AEYÖ toplam puan ortalaması 153.40 ± 23.98 olarak bulunmuştur. Annelerin, “Disiplin” alt boyut puan ortalaması 35.18 ± 7.85 , “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puan ortalaması 33.39 ± 5.61 , “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puan ortalaması 32.33 ± 6.08 , “Duygusal Destek” alt boyut puan ortalaması 35.95 ± 6.54 , “Sağlık” alt boyut puan ortalaması 16.56 ± 3.07 olarak bulunmuştur.

Tablo 4.4. Demografik Özelliklere Göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	n	Doyum		Uzlaşım		Görüş Birliği		Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği	
		Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.
Aile Tipi									
Çekirdek aile	318	18.83	3.83	23.42	4.99	9.98	2.14	52.23	9.25
Geniş aile	67	18.54	3.84	23.25	5.20	9.76	2.14	51.55	9.26
Test ve Önemlilik		t=0.562 p=0.574		t=0.248 p=0.804		t=0.765 p=0.445		t=0.544 p=0.586	
Yaşanılan Yer									
İl	267	18.94	3.75	23.80	4.92	9.96	2.01	52.70	9.16
İlçe	86	18.43	4.14	22.37	5.24	9.83	2.40	50.63	9.80
Köy	32	18.38	3.71	22.72	4.95	10.13	2.46	51.22	8.14
Test ve Önemlilik		F=0.758 p=0.469		F=2.977 p=0.052		F=0.252 p=0.777		F=1.798 p=0.167	

Tablo 4.4. (Devam) Demografik Özelliklere Göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	n	Doyum		Uzlaşım		Görüş Birliği		Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği	
		Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.
Eğitim Düzeyi									
Okuryazar ¹	3	21.67	2.89	21.67	3.51	11.00	1.00	54.33	5.13
İlköğretim ²	58	18.19	3.97	22.45	5.36	9.93	2.31	50.57	9.85
Ortaöğretim ³	74	18.22	3.61	23.31	4.97	9.82	2.31	51.35	8.57
Lise ⁴	154	18.66	4.04	23.01	5.02	9.96	2.21	51.63	9.71
Üniversite ⁵	96	19.66	3.44	24.70	4.73	9.98	1.81	54.33	8.44
Test ve Önemlilik		F=2.501		F=2.491		F=0.248		F=2.085	
		p=0.042		p=0.043		p=0.911		p=0.082	
		Fark=5-2,3,4		Fark=5-2,4					
Eş Eğitim Düzeyi									
İlköğretim	65	18.48	4.39	22.51	5.22	10.02	2.63	51.00	10.37
Ortaöğretim	84	18.02	3.73	22.45	5.25	9.71	2.27	50.19	9.18
Lise	138	18.91	3.78	23.73	4.96	10.11	1.98	52.75	9.29
Üniversite	98	19.43	3.51	24.31	4.63	9.86	1.87	53.59	8.16
Test ve Önemlilik		F=2.239		F=2.989		F=0.673		F=2.613	
		p=0.083		p=0.031		p=0.569		p=0.051	
				Fark=4-1,2					
Gelir Durumu									
Gelir giderden az ¹	107	17.93	3.95	22.60	5.20	9.73	2.29	50.25	9.35
Gelir gidere denk ²	218	19.10	3.79	23.92	4.75	10.06	2.06	53.07	9.06
Gelir giderden fazla ³	60	19.12	3.59	22.90	5.51	9.92	2.13	51.93	9.38
Test ve Önemlilik		F=3.711		F=2.843		F=0.840		F=3.396	
		p=0.025		p=0.059		p=0.433		p=0.035	
		Fark=2-1						Fark=2-1	
Çalışma Durumu									
Çalışıyor	131	18.76	4.27	23.15	5.37	9.84	2.05	51.75	10.25
Çalışmıyor	254	18.79	3.59	23.52	4.84	10.00	2.18	52.30	8.70
Test ve Önemlilik		t=-0.073		t=-0.650		t=-0.680		t=-0.526	
		p=0.942		p=0.517		p=0.497		p=0.600	
Eş Mesleği									
Çalışmıyor	16	19.50	4.27	24.00	5.610	10.63	2.28	54.13	9.96
Memur	81	19.64	3.38	24.15	4.884	10.12	2.06	53.91	8.70
İşçi	154	18.36	4.06	23.46	5.210	9.89	2.12	51.71	9.64
Serbest meslek	134	18.64	3.71	22.78	4.794	9.81	2.19	51.24	8.93
Test ve Önemlilik		F=2.241		F=1.358		F=0.931		F=1.782	
		p=0.083		p=0.255		p=0.426		p=0.150	

Tablo 4.4. (Devam) Demografik Özelliklere Göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

n	Doyum		Uzlaşım		Görüş Birliği		Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği		
	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	
Eş ile İletişim									
İyi ¹	254	20.15	3.09	25.24	3.85	10.48	1.91	55.87	6.65
Orta ²	122	16.37	3.65	20.27	4.96	9.09	2.09	45.73	8.84
Kötü ³	9	12.67	3.16	13.67	3.04	6.33	1.80	32.67	5.48
Test ve Önemlilik		F=70.653		F=81.710		F=36.161		F=109.350	
		p=0.000		p=0.000		p=0.000		p=0.000	
		Fark=1-2,3		Fark=1-2,3		Fark=1-2,3		Fark=1-2,3	
Cinsel Yaşam									
İyi ¹	214	20.13	3.21	25.37	4.01	10.51	1.98	56.01	6.91
Orta ²	154	17.51	3.54	21.55	4.77	9.44	2.04	48.50	8.65
Kötü ³	17	13.18	4.71	15.24	4.28	7.35	2.00	35.76	9.39
Test ve Önemlilik		F=50.111		F=66.134		F=27.579		F=81.307	
		p=0.000		p=0.000		p=0.000		p=0.000	
		Fark=1-2,3		Fark=1-2,3		Fark=1-2,3		Fark=1-2,3	
Çocuk Cinsiyeti									
Erkek	205	18.76	3.75	23.47	4.93	10.02	2.12	52.24	8.96
Kız	180	18.80	3.94	23.31	5.14	9.86	2.16	51.96	9.59
Test ve Önemlilik		t=-0.112		t=0.317		t=0.750		t=0.299	
		p=0.911		p=0.752		p=0.453		p=0.765	

Tablo 4.4'te araştırmaya katılan annelerin demografik özelliklerine göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı sunulmuştur.

Doyum Alt Boyutu için;

Tablo 4.4'te araştırmaya dahil edilen annelerin eğitim düzeyi ($p=0.042$), gelir durumu ($p=0.025$), eş ile iletişim ($p=0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p=0.000$) göre "Doyum" alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Eğitim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); üniversite mezunu (19.66 ± 3.44) annelerin puan ortalamalarının, ilköğretim (18.19 ± 3.97), ortaöğretim (18.22 ± 3.61) ve lise mezunu (18.66 ± 4.04) annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Gelir düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); geliri giderine denk olan (19.10 ± 3.79) annelerin puan ortalamalarının, geliri giderinden az (17.93 ± 3.95) olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi

gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi ile iletişimi iyi (20.15 ± 3.09) seviyede olan annelerin puan ortalamalarının, eş ile iletişimi orta (16.37 ± 3.65) ve kötü (12.67 ± 3.16) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca eşi ile iletişim düzeyi orta seviyede olan annelerin puan ortalamalarının, eşi ile kötü iletişim düzeyine sahip annelerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Cinsel yaşam düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); cinsel yaşamını iyi (20.13 ± 3.21) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşamını orta (17.51 ± 3.54) ve kötü (13.18 ± 4.71) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca cinsel yaşam seviyesini orta olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşamını kötü olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.4'te araştırmaya dahil edilen annelerin aile tipi, yaşanılan yer, eş eğitim düzeyi, çalışma durumu, eş mesleği, çocuk cinsiyetine göre "Doyum" alt boyut puan ortalaması farkının ise istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Uzlaşım Alt Boyutu için;

Tablo 4.4'te araştırmaya dahil edilen annelerin eğitim düzeyi ($p = 0.043$), eş eğitim düzeyi ($p = 0.031$), eş ile iletişim ($p = 0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p = 0.000$) göre "Uzlaşım" alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Eğitim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); üniversite mezunu (24.70 ± 4.73) annelerin puan ortalamalarının, ilköğretim (22.45 ± 5.36) ve lise mezunu (23.01 ± 5.02) annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eş eğitim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi üniversite mezunu (24.31 ± 4.63) olan annelerin puan ortalamalarının, eşi ilköğretim (22.51 ± 5.22) ve ortaöğretim mezunu (22.45 ± 5.25) olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (Dunnet C); eşi ile iletişimi iyi seviyede (25.24 ± 3.85) olan annelerin puan ortalamalarının, eşi ile iletişimi orta (20.27 ± 4.96) ve kötü (13.67 ± 3.04) seviyede olan annelerin puan

ortalamlarına göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca eşi ile iletişim düzeyi orta seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişim düzeyi kötü olan annelere oranla daha yüksek bulunmuştur. Cinsel yaşam düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (Dunnet C); cinsel yaşam düzeyini iyi (25.37 ± 4.01) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyini orta (21.55 ± 4.77) ve kötü (15.24 ± 4.28) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Cinsel yaşam düzeyi orta seviyede olan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyi kötü olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4.4).

Tablo 4.4'te araştırmaya dahil edilen annelerin aile tipi, yaşanılan yer, gelir durumu, çalışma durumu, eş mesleği, çocuk cinsiyetine göre "Uzlaşım" alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$).

Görüş Birliği Alt Boyutu için;

Tablo 4.4'te araştırmaya dahil edilen annelerin eş ile iletişim ($p = 0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p = 0.000$) göre "Görüş Birliği" alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi ile iletişimini iyi (10.48 ± 1.91) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimini orta (9.09 ± 2.09) ve kötü (6.33 ± 1.80) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca eşi ile iletişimi orta düzeyde olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi kötü düzeyde olan annelerin puan ortalamalarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Cinsel yaşam düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); cinsel yaşam düzeyi iyi (10.51 ± 1.98) olan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyi orta (9.44 ± 2.04) ve kötü (7.35 ± 2.00) olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca cinsel yaşam düzeyi orta olan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyi kötü olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.4'te araştırmaya dahil edilen annelerin aile tipi, yaşanılan yer, eğitim düzeyi, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu, eş mesleği, çocuk cinsiyeti

ve çocuk eğitim düzeyine göre ise “Görüş Birliği” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Toplam Puanı için;

Tablo 4.4’te araştırmaya dahil edilen annelerin gelir durumu ($p=0.035$), eş ile iletişim ($p=0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p=0.000$) göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Gelir düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); geliri giderine denk (53.07 ± 9.06) olan annelerin puan ortalamalarının, geliri giderinden az (50.25 ± 9.35) olan annelerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (Dunnet C); eşi ile iletişimi iyi (55.87 ± 6.65) seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta (45.73 ± 8.84) ve kötü (32.67 ± 5.48) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca eşi ile iletişim seviyesi orta düzeyde olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi kötü olan annelere oranla daha yüksek bulunmuştur. Cinsel yaşam düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (Dunnet C); cinsel yaşam düzeyini iyi (56.01 ± 6.91) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyini orta (48.50 ± 8.65) ve kötü (35.76 ± 9.39) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek seviyededir. Ayrıca cinsel yaşam düzeyi orta seviyede olan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyi kötü olan annelere oranla daha fazla bulunmuştur.

Tablo 4.4’te aile tipi, yaşanılan yer, eğitim seviyesi, eş eğitim seviyesi, çalışma durumu, eş mesleği, çocuk cinsiyeti ve çocuk eğitim düzeyine göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.5. Demografik Özelliklere Göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	n	Disiplin		Okul Başarısını Destekleme		Boş Zamanları Değerlendirme		Duygusal Destek		Sağlık		Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	
		Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.
Aile Tipi													
Çekirdek aile	318	35.46	7.64	33.43	5.57	32.48	6.04	35.95	6.47	16.55	3.07	153.87	23.64
Geniş aile	67	33.87	8.73	33.19	5.83	31.58	6.29	35.96	6.91	16.58	3.11	151.18	25.61
Test ve Önemlilik		t=1.510 p=0.132		t=0.310 p=0.757		t=1.103 p=0.271		U=10464.50 p=0.818		U=10401.5 p=0.718		t=0.834 p=0.405	
Yaşanılan Yer													
İl	267	35.43	7.81	33.78	5.68	32.64	6.12	36.01	6.77	16.62	3.18	154.47	24.36
İlçe	86	34.95	7.64	32.47	5.63	32.09	5.92	35.66	6.07	16.40	2.96	151.57	23.47
Köy	32	33.72	8.75	32.59	4.65	30.38	5.97	36.19	5.93	16.50	2.49	149.38	22.06
Test ve Önemlilik		F=0.722 p=0.487		F=2.147 p=0.118		F=2.068 p=0.128		x ² _{KW} =1.791 p=0.408		x ² _{KW} =4.656 p=0.098		F=0.967 p=0.381	
Eğitim Düzeyi													
Okuryazar ¹	3	35.00	2.65	30.00	2.00	34.67	2.31	36.33	3.06	18.00	0	154.00	2.65
İlköğretim ²	58	34.03	8.85	31.45	6.88	30.10	7.20	34.66	7.82	16.28	3.64	146.52	29.74
Ortaöğretim ³	74	35.31	7.84	33.27	6.05	31.84	6.00	36.01	6.75	16.50	3.10	152.93	23.82
Lise ⁴	154	35.25	7.79	33.62	5.04	32.54	5.71	36.23	6.19	16.59	2.94	154.23	22.40
Üniversite ⁵	96	35.66	7.47	34.39	5.09	33.64	5.74	36.22	6.17	16.68	2.96	156.57	22.58
Test ve Önemlilik		F=0.404 p=0.806		F=2.895 p=0.022 Fark=5-2		F=3.407 p=0.009 Fark=5-2		x ² _{KW} =1.664 p=0.797		x ² _{KW} =1.617 p=0.806		F=1.679 p=0.154	
Eş Eğitim Düzeyi													
İlköğretim	65	34.48	7.60	32.62	6.18	31.03	6.57	35.20	7.15	16.43	3.63	149.75	26.76
Ortaöğretim	84	35.64	8.37	33.24	5.76	32.25	6.04	35.25	7.42	16.26	3.35	152.64	26.44
Lise	138	34.72	7.60	33.39	5.04	32.30	5.89	36.67	5.67	16.88	2.50	153.96	20.17
Üniversite	98	35.90	7.92	34.02	5.85	33.29	5.99	36.03	6.46	16.44	3.16	155.67	24.84
Test ve Önemlilik		F=0.703 p=0.551		F=0.845 p=0.470		F=1.811 p=0.145		x ² _{KW} =2.257 p=0.521		x ² _{KW} =3.624 p=0.305		F=0.847 p=0.469	
Gelir Durumu													
Gelir giderden az	107	34.35	8.57	32.36	6.20	31.41	6.47	35.09	7.35	15.95	3.77	149.17	27.52
Gelir gidere denk	218	35.80	7.64	33.87	5.41	32.45	5.92	36.44	6.24	16.83	2.79	155.39	22.75
Gelir giderden fazla	60	34.40	7.13	33.47	5.03	33.52	5.80	35.68	5.99	16.67	2.53	153.73	20.81
Test ve Önemlilik		F=1.592 p=0.205		F=2.604 p=0.075		F=2.421 p=0.090		x ² _{KW} =2.182 p=0.336		x ² _{KW} =2.888 p=0.236		F=2.436 p=0.089	

Tablo 4.5. (Devam) Demografik Özelliklere Göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

												Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	
n	Disiplin		Okul Başarısını Destekleme		Boş Zamanları Değerlendirme		Duygusal Destek		Sağlık				
	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	
Çalışma Durumu													
Çalışıyor	131	35.18	8.15	32.93	5.89	32.38	6.47	35.57	6.89	16.15	3.63	152.21	25.96
Çalışmıyor	254	35.18	7.70	33.62	5.45	32.30	5.89	36.14	6.36	16.77	2.73	154.01	22.93
Test ve Önemlilik		t=-0.007 p=0.995		t=-1.145 p=0.253		t=0.126 p=0.900		U=15592.000 p=0.307		U=15064.500 p=0.071		t=-0.696 p=0.487	
Eş Mesleği													
Çalışmıyor ¹	16	35.38	8.27	33.69	6.75	32.19	6.43	36.88	5.60	16.13	3.69	154.25	26.39
Memur ²	81	36.19	7.27	33.48	6.31	33.31	5.95	36.86	5.99	16.70	2.88	156.54	23.81
İşçi ³	154	35.58	7.57	33.88	4.73	32.94	5.43	36.66	5.86	16.89	2.60	155.95	20.61
Serbest meslek ⁴	134	34.09	8.39	32.72	5.93	31.05	6.65	34.46	7.45	16.14	3.55	148.47	26.74
Test ve Önemlilik		F=1.446 p=0.229		F=1.049 p=0.371		F=3.235 p=0.022 Fark=4-2,3		x ² _{KW} =9.881 p=0.020 Fark=4-2,3		x ² _{KW} =3.384 p=0.336		F=2.982 p=0.031 Fark=4-2,3	
Eş ile İletişim													
İyi ¹	254	36.23	7.76	33.98	5.78	32.86	6.05	36.23	6.82	16.61	3.13	155.91	24.56
Orta ²	122	33.02	7.59	32.26	5.14	31.53	5.97	35.57	5.86	16.57	2.86	148.95	21.84
Kötü ³	9	34.78	8.69	31.78	4.63	28.11	6.62	33.22	6.89	15.11	4.14	143.00	26.51
Test ve Önemlilik		F=7.098 p=0.001 Fark=1-2		F=4.338 p=0.014 Fark=1-2		F=4.239 p=0.015 Fark=1-2,3		x ² _{KW} =6.687 p=0.035 Fark=1-2,3		x ² _{KW} =5.114 p=0.078		F=4.408 p=0.013 Fark=1-2	
Cinsel Yaşam													
İyi ¹	214	36.01	7.70	33.93	5.72	33.10	5.94	36.35	6.65	16.63	3.23	156.02	23.99
Orta ²	154	34.02	7.90	32.79	5.39	31.51	6.01	35.61	6.25	16.61	2.68	150.53	22.91
Kötü ³	17	35.24	8.31	32.00	5.71	30.00	7.31	33.94	7.57	15.18	4.14	146.35	30.01
Test ve Önemlilik		F=2.908 p=0.056		F=2.425 p=0.090		F=4.463 p=0.012 Fark=1-2,3		x ² _{KW} =4.660 p=0.097		x ² _{KW} =8.56 p=0.014 Fark=1-3		F=3.149 p=0.044 Fark=1-2	
Çocuk Cinsiyeti													
Erkek	205	35.10	8.06	33.81	5.10	32.34	6.05	36.37	6.39	16.62	2.91	154.23	23.32
Kız	180	35.27	7.62	32.91	6.11	32.32	6.14	35.47	6.69	16.48	3.26	152.45	24.75
Test ve Önemlilik		t=-0.218 p=0.828		t=1.581 p=0.115		t=0.032 p=0.974		U=16576.500 p=0.082		U=18258.000 p=0.834		t=0.728 p=0.467	

Tablo 4.5'te araştırmaya katılan annelerin sosyodemografik özellikleri ve bazı değişkenlere göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve alt boyutlarından alınan puanlarının karşılaştırılması sunulmuştur.

Disiplin Alt Boyutu için;

Eş ile iletişim düzeyine ($p=0.001$) göre “Disiplin” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi ile iletişimi iyi (36.23 ± 7.76) seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta (33.02 ± 7.59) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4.5).

Araştırmaya katılan annelerin aile tipi, yaşanılan yer, eğitim seviyesi, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu, eş mesleği, cinsel yaşam, çocuk cinsiyeti ve çocuk eğitim düzeyine göre “Disiplin” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.5).

Okul Başarısını Destekleme Alt Boyutu için;

Eğitim düzeyi ($p=0.022$), eş ile iletişim ($p=0.014$) ve çocuk eğitim düzeyine ($p=0.004$) göre “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

Eğitim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (Dunnet C); üniversite mezunu (34.39 ± 5.09) annelerin puan ortalamalarının, ilköğretim mezunu (31.45 ± 6.88) annelerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi ile iletişimi iyi (33.98 ± 5.78) düzeyde olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta (32.26 ± 5.14) düzeyde olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Aile tipi, yaşanılan yer, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu, eş mesleği, cinsel yaşam ve çocuk cinsiyetine göre “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (Tablo 4.5).

Boş Zamanları Değerlendirme Alt Boyutu için;

Araştırmaya dahil edilen annelerin eğitim düzeyi ($p=0.009$), eş mesleği ($p=0.022$), eş ile iletişim ($p=0.015$), cinsel yaşam ($p=0.012$) ve çocuk eğitim seviyesine ($p=0.009$) göre “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Eğitim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (Dunnet C); üniversite mezunu annelerin (33.64 ± 5.74) puan ortalamaları, ilköğretim mezunu (30.10 ± 7.20) annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Eş mesleğine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi serbest meslekte (31.05 ± 6.65) çalışan annelerin puan ortalamalarının, eşi memur (33.31 ± 5.95) ve işçi (32.94 ± 5.43) olan annelerin puan ortalamalarına göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi ile iletişimi iyi (32.86 ± 6.05) seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta (31.53 ± 5.97) ve kötü (28.11 ± 6.62) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Cinsel yaşam düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); cinsel yaşamını iyi (33.10 ± 5.94) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşamını orta (31.51 ± 6.01) ve kötü (30.00 ± 7.31) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına oranla daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4.5).

Çalışmaya dahil edilen annelerin aile tipi, yaşanılan yer, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu ve çocuk cinsiyetine göre “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.5).

Duygusal Destek Alt Boyutu için;

Araştırmaya dahil edilen annelerin, eş mesleği ($p=0.020$) ve eş ile iletişim düzeyine ($p=0.035$) göre “Duygusal Destek” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

Eş mesleği düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (U); eşi serbest meslekte çalışan (34.46 ± 7.45) annelerin puan

ortalamları, eşi memur (36.86 ± 5.99) ve işçi (36.66 ± 5.86) olan annelerin puan ortalamalarına oranla daha düşük bulunmuştur. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (U); eşi ile iletişimi iyi (36.23 ± 6.82) seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta (35.57 ± 5.86) ve kötü (33.22 ± 6.89) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına oranla daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4.5).

Çalışmaya dahil edilen annelerin aile tipi, yaşanılan yer, eğitim düzeyi, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu, cinsel yaşam, çocuk cinsiyeti ve çocuk eğitim düzeyine göre “Duygusal Destek” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). (Tablo 4.5).

Sağlık Alt Boyutu için;

Araştırmaya dahil edilen annelerin, cinsel yaşam düzeyine göre “Sağlık” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 4.5).

Farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); cinsel yaşamını iyi (16.63 ± 3.23) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, kötü (15.18 ± 4.14) olarak tanımlayan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilen annelerin aile tipi, yaşanılan yer, eğitim düzeyi, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu, eş mesleği, eş ile iletişim, çocuk cinsiyeti ve çocuk eğitim düzeyine göre “Sağlık” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$) (Tablo 4.5).

Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Toplam Puanı için;

Araştırmaya dahil edilen annelerin eş mesleği ($p = 0.031$), eş ile iletişim ($p = 0.013$) ve cinsel yaşama ($p = 0.044$) göre AEYÖ toplam puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 4.5).

Eş mesleği düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi serbest meslekte (148.47 ± 26.74) çalışan annelerin puan ortalamaları, eşi memur (156.54 ± 23.81) ve işçi (155.95 ± 20.61) olan annelerin puan ortalamalarına göre daha düşük bulunmuştur. Eş ile iletişim düzeyine göre farkın

hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); eşi ile iletişimi iyi (155.91 ± 24.56) seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta (148.95 ± 21.84) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Cinsel yaşam düzeyine göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan ileri analizde (LSD); cinsel yaşamı iyi (156.02 ± 23.99) seviyede olan annelerin puan ortalamaları, orta (150.53 ± 22.91) seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya dahil edilen annelerin, aile tipi, yaşanılan yer, eğitim düzeyi, eş eğitim düzeyi, gelir durumu, çalışma durumu, çocuk cinsiyeti ve çocuk eğitim düzeyine göre AEYÖ toplam puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$) (Tablo 4.5).

Tablo 4.6. Çeşitli Değişkenler ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yaş	İlk evlenme yaşı	Evlilik süresi	Çocuk yaşı	Çocuk sayısı
Doyum	r	0.099	0.113	0.010	0.064	-0.013
	p	0.053	0.027	0.852	0.211	0.804
Uzlaşım	r	0.004	0.043	-0.038	0.007	0.018
	p	0.941	0.397	0.454	0.885	0.724
Görüş Birliği	r	0.019	-0.005	0.000	-0.003	-0.019
	p	0.714	0.918	0.997	0.961	0.706
Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği	r	0.047	0.069	-0.017	0.030	0.000
	p	0.355	0.177	0.741	0.559	0.998
Disiplin	r	-0.082	0.092	-0.110	-0.099	-0.087
	p	0.109	0.072	0.031	0.051	0.090
Okul Başarısını Destekleme	r	-0.143	0.112	-0.204	-0.152	-0.006
	p	0.005	0.028	0.000	0.003	0.905
Boş Zamanları Değerlendirme	r	-0.143	0.133	-0.225	-0.203	-0.102
	p	0.005	0.009	0.000	0.000	0.045
Duygusal Destek	r	-0.047	0.078	-0.094	-0.057	-0.062
	p	0.355	0.126	0.066	0.265	0.222
Sağlık	r	-0.013	0.064	-0.044	0.009	-0.038
	p	0.805	0.208	0.391	0.865	0.462
Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	r	-0.111	0.119	-0.172	-0.134	-0.078
	p	0.030	0.019	0.001	0.009	0.129

Tablo 4.6’da çeşitli değişkenler ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği arasındaki ilişki incelenmiştir.

“Doyum” alt boyut puanı ile ilk evlenme yaşı ($p=0.027$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0.05$). “Doyum” alt boyut puanı yükseldikçe, ilk evlenme yaşı da yükselmektedir. “Doyum” alt boyut puanı ile yaş, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

“Uzlaşım” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

“Görüş Birliği” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

YÇUÖ toplam puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

“Disiplin” alt boyut puanı ile evlilik süresi ($p=0.031$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0.05$). “Disiplin” alt boyut puanı arttıkça, evlilik süresi azalmaktadır. “Disiplin” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

“Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puanı ile evlilik süresi ($p=0.000$) ve çocuk yaşı ($p=0.003$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puanı arttıkça, evlilik süresi ve çocuk yaşı azalmaktadır.

“Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı ile yaş ($p=0.005$), evlilik süresi ($p=0.000$), çocuk yaşı ($p=0.000$) ve çocuk sayısı ($p=0.045$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı ile ilk evlenme yaşı ($p=0.009$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). “Boş Zamanları Değerlendirme” puanı arttıkça, yaş, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı azalmakta, ilk evlenme yaşı artmaktadır.

“Duygusal Destek” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

“Sağlık” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.6).

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi AEYÖ puanı ile yaş ($p=0.030$), evlilik süresi ($p=0.001$) ve çocuk yaşı ($p=0.009$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). AEYÖ puanı ile ilk evlenme yaşı ($p=0.019$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). AEYÖ puanı arttıkça, yaş, evlilik süresi ve çocuk yaşı azalmakta, ilk evlenme yaşı artmaktadır. AEYÖ puanı ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.7. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Doyum	Uzlaşım	Görüş Birliği	Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği
Disiplin	r	0.113	0.155	0.149	0.165
	p	0.027	0.002	0.003	0.001
Okul Başarısını Destekleme	r	0.111	0.205	0.120	0.185
	p	0.030	0.000	0.019	0.000
Boş Zamanları Değerlendirme	r	0.206	0.224	0.172	0.247
	p	0.000	0.000	0.001	0.000
Duygusal Destek	r	0.148	0.185	0.148	0.196
	p	0.004	0.000	0.004	0.000
Sağlık	r	0.120	0.136	0.089	0.144
	p	0.018	0.008	0.083	0.005
Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	r	0.171	0.223	0.172	0.232
	p	0.005	0.000	0.001	0.000

Tablo 4.7’de Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki incelenmiştir.

“Disiplin” alt boyut puanı ile “Doyum” ($p=0.027$), “Uzlaşım” ($p=0.002$), “Görüş Birliği” ($p=0.003$) alt boyutları ve YÇUÖ puanı ($p=0.001$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

“Disiplin” puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır.

“Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puanı ile “Doyum” ($p=0.030$), “Uzlaşım” ($p=0.000$), “Görüş Birliği” ($p=0.019$) alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı ($p=0.000$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır.

“Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı ile “Doyum” ($p=0.000$), “Uzlaşım” ($p=0.000$), “Görüş Birliği” ($p=0.001$) alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı ($p=0.000$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır.

“Duygusal Destek” alt boyut puanı ile “Doyum” ($p=0.004$) “Uzlaşım” ($p=0.000$), “Görüş Birliği” ($p=0.004$) alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı ($p=0.000$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). “Duygusal Destek” alt boyut puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır.

“Sağlık” alt boyut puanı ile “Doyum” ($p=0.018$), “Uzlaşım” ($p=0.008$) alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı ($p=0.005$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). “Sağlık” alt boyut puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım” alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır. “Sağlık” alt boyut puanı ile “Görüş Birliği” alt boyut puanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

AEYÖ toplam puanı ile “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). AEYÖ puanı arttıkça, “Doyum” ($p=0.005$), “Uzlaşım” ($p=0.000$), “Görüş Birliği” ($p=0.001$) alt boyutlarının puanları ve YÇUÖ puanı ($p=0.000$) da artmaktadır.

Tablo 4.8. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki Regresyon Analizi

	Beta	Standart Hata	Standart Beta	t	p	%95 Güven Aralığı	
Sabit katsayı	122.033	6.823		17.885	0.000	108.618	135.449
Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği	0.062	0.029	0.232	4.669	0.000	0.348	0.855

Tablo 4.8’de Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ile Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği arasındaki regresyon analizi verilmiştir. Regresyon analizi, YÇUÖ puanının, AEYÖ puanını ne seviyede yordadığını ortaya çıkarmak için uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda, YÇUÖ puanı ile AEYÖ puanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($R=0.232$, $R^2_{\text{adjusted}}=0.051$, $F_{(1,383)}=21.796$; $p=0.000$). YÇUÖ puanı, AEYÖ puanındaki değişimin %5,1’ini açıklamaktadır.

Regresyon analizinin sonucuna göre AEYÖ puanını yordayan regresyon denklemi ise şu şekildedir;

Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçek Puanı= (0.602 x Yenilenmiş Çift Uyum Ölçek puanı) + (122.033).

Yenilenmiş Çift Uyum Ölçek puanındaki 1 birimlik artış Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçek puanında 0.602 birimlik artışa neden olmaktadır.

5. TARTIŞMA

6-18 yaş çocuğu olan annelerin eşleri ile çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen verilen üç ayrı bölüm halinde değerlendirilmiştir.

1. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması

2. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması

3. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki İlişkinin Tartışılması

5.1. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Çift uyumu kavramı; olumlu ilişki dinamiği içinde olma, etkili iletişim kurabilme, çatışmayı çözebilme yeteneği, çiftlerin birbirleri ile vakit geçirebilmelerinden zevk alabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır (Öztürk ve Arkar, 2014). Çift uyumunu birçok faktör etkileyebilmektedir ve ilişkinin ilerleyişinde bu faktörler söz sahibidir. Bu çalışmada da annelerin eşleri ile çift uyumu ve çift uyumunu etkileyen faktörler araştırılmıştır. Çalışmada katılımcıların YÇUÖ puan ortalaması 52.11 ± 9.25 olarak bulunmuştur. Çift uyumu ile bilişsel esneklik arası ilişkinin araştırıldığı bir çalışmada katılımcıların YÇUÖ puan ortalaması 53.5 ± 9.1 (İmamoğlu vd., 2023), kadınlarda anksiyete, çift uyumu ve doğum korkusu ilişkisinin araştırıldığı başka bir çalışmada ise YÇUÖ puan ortalaması $50,81 \pm 9,98$ olarak bulunmuştur (Aydınoğlu ve Karaaziz, 2022).

Bu çalışmada çift uyumu ile aile tipi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç ortaya çıkmadığı görülmüştür ancak aile tipini “çekirdek aile” olarak tanımlayan annelerin YÇUÖ toplam puan ortalamaları geniş aile tipine sahip annelerin toplam puan ortalamalarına oranla daha yüksek olarak bulunmuştur. Literatürde aile tipi ile çift uyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını kanıtlayan çalışmalar bulunmaktadır (Yalçın, 2014; Halıcı ve Saatci, 2021; Çoban ve Güney, 2024). Bu nedenle bu çalışma literatür ile benzerlik göstermekte olup, bu durumun aile tipi ve

çift uyumu arasındaki ilişkinin ailenin diğer fertlerinden etkilenmemesinden ve kişisel ilişki dinamiklerine bağlı olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada ilde yaşayan annelerin YÇUÖ puan ortalamaları, köyde ve ilçede yaşayan annelere oranla daha yüksek bulunmuştur ancak yaşanan yer ile YÇUÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Ancak literatürde yaşanan yer ile çift uyumu arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı çıktığı çalışmalar mevcuttur (Şen vd., 2014; Üçüncü, 2023). Eğitim ve iş imkanları, ekonomik durum, sosyal hayat, gibi seçenekler yaşanan yerin niteliğini etkilemektedir. Şehir hayatında bulunan sosyal hareketlilik, çiftlerin boş zamanlarını değerlendirmesi ve beraber vakit geçirebilme olanakları açısından daha zengin olduğu için şehir hayatının çiftler açısından daha cazip olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada annelerin eğitim düzeyi ile “Doyum” ve “Uzlaşım” alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Eğitim düzeyi üniversite olan annelerin puan ortalamalarının, lise ve ortaöğretim düzeyindeki annelere oranla daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Çift uyumunun annelerin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı başka çalışmalara da konu olmuştur. Ahangar vd. (2016) çalışmasında çiftlerin eğitim seviyeleri ve çift uyumları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Kahraman (2021), üniversite ve lisansüstü mezunu olan kadınların çift uyumunun, ortaokul ve lise mezunu olan kadınlara oranla daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Evli ve çalışan kadınlarda yapılan başka bir çalışmada ise eğitim düzeyi yüksek kadınların çift uyumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Ahmad ve Khan, 2018). Farklı eğitim düzeyine sahip bireylerin ortak ilgi alanları ve hedefleri olmayabilir bu durum çiftler arası uyumu azaltabilmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara bakıldığında eğitim düzeyi yükseldikçe çiftlerin birbirinden gerçekçi beklentileri olduğu, ortak değerlere sahip olduğu, bu durumun da uyumu artırdığı söylenebilir.

Bu çalışmada eş eğitim düzeyi ile “Uzlaşım” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Zhang ve Liang (2023), eğitim düzeyi yüksek olan çiftlerin, eğitim düzeyi düşük olan çiftlere oranla çift uyumlarının daha iyi seviyelerde olduğu sonucuna varmıştır. Eğitim düzeyinin yükselmesi, aile içi çatışmaların ve iletişim sorunlarının azalmasını, çiftlerin sorun çözme becerilerinin

artmasını sağlamaktadır (Akpınar ve Kırlioğlu, 2020). Şendil ve Korkut (2008)'un çalışmasında lise, lisans ve üstü eğitim almış bireyler, ilkokul düzeyinde eğitim almış bireylere oranla daha fazla çift uyumu ve daha az evlilik çatışması yaşadıklarını bildirmişlerdir. Annelerin eşlerinin eğitim düzeyinin yükselmesi, çiftler arasındaki iletişim sorunlarını ve ekonomik sıkıntıları en aza indirir. Bu sebeple çiftlerin problemleri hakkında uzlaşmalarının kolaylaştığı ve çift uyumunun arttığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada, annelerin gelir durumu ile YÇUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu çalışmada geliri giderinden az olan çiftlerin YÇUÖ puan ortalamalarının en düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Helms vd. (2014), yaptıkları çalışmada evdeki ekonomik düzeyin yeterli seviyede olmasının çiftler arası uyumu etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Çiftler arasındaki uyumun ve iletişimin incelendiği bir çalışmada, gelir seviyesi düşük olan çiftlerin, çift uyumlarının da düşük olduğu görülmüştür (Korkmaz ve Karaşahin, 2023). Literatürde gelir düzeyi arttıkça çift uyumunun arttığını gösteren çalışmalar da mevcuttur (Güler, 2021; Çoban ve Güney, 2024). 2020 yılında 466 kadın ile yapılan bir araştırmada, eşinin mesleği memur olan annelerin çift uyumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Aile ekonomisine düzenli ve stabil para akışı ev içi huzuru etkileyebilmektedir (Altun vd., 2020). Çiftler arası gelir eşitsizliği, ekonomik sıkıntıların yaşanması gibi konular maddi kaygıyı arttırması sebebi ile önemlidir. Her iki birey için ekonomik bağımsızlık ve aile ekonomisine katkıda bulunabilmek hayat konforunun artmasını sağlamaktadır. İlişkilerde, ailenin maddi durumu ve sosyoekonomik düzeyinin çiftlerin uyumu açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada annelerin çalışma durumu ile YÇUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ancak herhangi bir işte çalışmayan annelerin YÇUÖ toplam puan ortalamaları çalışan annelerin puan ortalamalarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Meena vd. (2023) çalışmasında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ülkemizde annelerin çalışma hayatına katılması, ebeveynlik sorumluluğunun yüklenmesi ve ev işlerinin annenin sorumluluğuna bırakılması aile dinamiğinin bir gerçeğidir ve ebeveynlik rolleri üzerinde de etkili olmuştur (Bozok, 2018). Çalışan annelerin ebeveynlik ve çift uyumu üzerindeki etkilerinin incelendiği bir çalışmada, çocuk sorumluluklarının eşler arası eşit

paylaşılabilmesi ya da eşlerin birbirlerine vakit ayırabilmesi gibi sebeplerle annelerin çift uyumunun azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Dong vd., 2022). Literatürde bu çalışma ile çelişen başka çalışmalarda mevcuttur. Hemodiyaliz hastalarının çift uyumlarının değerlendirildiği bir çalışmada, çalışan çiftlerin uyumlarının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır (Tanrıverdi ve Işıl, 2022). 406 katılımcı ile yapılan başka bir araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Çoban ve Güney, 2024). Çalışma hayatı, bazı kadınların iş stresinden ve diğer sorumluluklardan usanıp hayat yorgunluğuna sürüklenmesine neden olabilirken bazı kadınların ise hayatta kendilerini güçlü hissetmesini ve hayattan zevk alabilmesini sağlayabilir. Çalışma hayatı, çiftlerin birbirine zaman ayırabilmesi, aile ekonomisine katkıda bulunulması, sosyal konforun artması gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu sebeple bu konu çiftlerin ilişki dinamiklerine bağlı olarak değişir ve her çift için farklı sonuçlar doğurabilir.

Bu çalışmada annelerin eşi ile iletişim düzeyi ile YÇUÖ toplam puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Eşi ile iletişimi iyi seviyede olan annelerin puan ortalamaları, eşi ile iletişimi orta ve kötü seviyede olan annelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur. Literatürde iletişim becerileri, problem çözme becerileri gibi konular üzerine yoğunlaşan bazı programlara katılan annelerin eşleri ile iletişim becerileri karşılaştırılmış ve eğitimden önceki sonuçlara oranla çift uyumunun arttığı sonucuna varılmıştır (Duran ve Hamamcı, 2010; Hahlweg ve Richter, 2010; Deveci, 2013). Örneklemine 80 kişinin oluşturduğu bir çalışmada, evli bireylerde iletişim kabiliyetlerinin çift uyumu ile pozitif yönde bir ilişkisi olduğu saptanmıştır (Kara ve Ümmet, 2021). Buluş ve Bağcı (2016), yaptıkları çalışmada çiftlerin arasındaki uyumun, aralarındaki iletişim için önemli olduğunu vurgulamışlardır. Yalcin ve Karahan (2007)'ın çalışmasında ise iletişimin temel öğeleri olan; etkin dinleme, ben dili, empati kurma gibi yöntemlerin kullanılması sonucunda çiftlerin arasındaki problemlerin azaldığı görülmüştür. Sorunları karşısında sağlıklı iletişim yöntemlerini seçen, problemlerinden kaçınan çiftlerin ilişkileri de bu durumdan olumsuz etkilenecektir (Tuncay, 2021). Çiftlerin kendi aralarında etkili iletişim yöntemlerini kullanmaları, duygusal bağların güçlenmesini, karşılıklı güven duygusunun yapılandırılmasını, sorunların kolayca çözülmesini ve karşılıklı empati ortamının gelişmesini sağladığı için çift uyumu açısından önemli bir faktördür.

Bu çalışmada annelerin cinsel yaşam düzeyi ile YÇUÖ puan ortalaması arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Cinsel yaşam düzeyini iyi olarak tanımlayan annelerin puan ortalamaları, cinsel yaşam düzeyini orta ve kötü olarak tanımlayan annelere daha yüksek bulunmuştur. Erbek vd. (2005)'nin çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Khazaeia vd. (2011), yaptıkları çalışmada, çift uyumunun cinsellikle ilgili problem yaşamayan çiftlerde daha yüksek olduğunu saptanmıştır. Kulacoğlu vd. (2022)'nin çalışmasında ise cinsel problemi olmayan annelerin anlamlı şekilde daha yüksek çift uyumuna sahip olduğu belirlenmiştir. İlişkideki duygusal tatminsizlik çift uyumunu bozabilir ve çiftler arasında kopukluklar yaşanabilir. Bu sebeple cinsel hayatta yaşanan sorunlar ilişkinin kalitesini etkileyebilmektedir.

5.2. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Ebeveynler çocukların sağlıklı gelişiminden sorumlu olan kişilerdir. Ebeveyn yetkinliği, ebeveynlerin ilişkisinden çocuğun duygusal bağ kurmasına kadar ailedeki birçok dinamiği etkileyebilmektedir. Bu sebeple ebeveyn yetkinliğini etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması ve bu faktörleri etkileyen olumsuz etkenlerin iyileştirilmeye çalışılması aile yaşamında yol gösterici olmaktadır. Özellikle çocuğun toplum içinde iletişim kurma, duygularını kontrol edebilme, sorunlara ahlaki açılardan bakabilmesi gibi birçok beceri ailede kazanılır (Işık, 2020). Ebeveynler arasında ise anne, toplumun gözünde çocuktan ilk sorumlu olarak görülen kişidir (Gözübüyük ve Özbey, 2020). Ebeveynlerin güçlendirilmesi çocukların gelişimine duygusal, mental ve sosyal olarak katkı sağlamaktadır (Zorbaz, 2018). Bu çalışmada katılımcı annelerin ebeveyn yetkinliği ve ebeveyn yetkinliğini etkileyen faktörler incelenmiştir. Araştırmaya katılan annelerin AEYÖ toplam puan ortalamasının 153.40 ± 23.98 olduğu sonucuna varılmıştır. Kılıçgün (2017)'ün çalışmasında AEYÖ toplam puan ortalaması 110.58 ± 35.09 olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada aile tipi ile AEYÖ puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak çekirdek ailede yaşayan annelerin geniş ailede yaşayan annelere oranla AEYÖ puan ortalamasının daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Literatürde gebe kadınlarda yapılan bir çalışmada, çekirdek

ailede yaşayan annelerin annelik algılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Ersanlı-Kaya ve Atasever, 2022). Okul öncesi eğitim alan çocukların annelerinde yapılan bir çalışmada ise, aile yapısı ile annelerin ebeveyn yetkinliği arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık çekirdek aile yapısına sahip annelerin lehine sonuçlanmıştır (Kılıçgün, 2017). Geniş aile yapısında çocuğun yetiştirilmesinde büyükanne ve büyükbaba da söz sahibi olacağı için aile içinde sınırların çizilmesinde zorluklar ortaya çıkabilir ve aile içi çatışmalar yaşanabilir. Çekirdek aile yapısının doğrudan iletişime, daha açık bir ortam oluşturmamasından kaynaklı bu sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada annelerin eğitim düzeyi ile “Okul Başarısını Destekleme” ve “Boş Zamanlarını Değerlendirme” alt boyutlarının puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ve üniversite mezunu annelerin AEYÖ toplam puan ortalamasının en yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin problem çözme, çocuklarla etkili iletişim kurabilme, olayları sebep sonuç ilişkisi zemininde kavrayabilme becerileri gelişmiş olup olumlu ebeveynlik tutumu sergiledikleri görülmüştür (Demiriz ve Öğretir, 2007; Can, 2011; Kaya vd., 2012). 242 annenin yer aldığı bir çalışmada, ortaokul–lise–üniversite mezunu ve ilkokul mezunu anneler iki gruba ayrılmış, ortaokul-lise–üniversite mezunu annelerin olduğu grubun travmatik anlarda, çocuklarla iletişim kurmada daha başarılı oldukları görülmüştür. Çocuğun yanlış davranışına karşın, annenin sakin kalabilmesinde en etkili faktörün annenin eğitim durumu olduğu belirlenmiştir (Çakır vd., 2023). Kurt ve Aslan (2020)’ in çalışmasında yüksekokul mezunu annelerin yetkinliklerinin, lise mezunu annelere oranla istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Literatürde yapılan başka çalışmalarda da iyi eğitim almış annelerin yüksek ebeveyn yetkinliğine sahip oldukları görülmektedir (Kotil 2010; Balat 2014; Altındağ ve Sümer 2019). Çocuklarının bilişsel ve sosyal zekasının gelişimini destekleyen annelerin farkındalıkları yüksektir. Bu farkındalık ise alınan eğitimler sonucunda oluşmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda iyi eğitim almış annelerin çocuklarının akademik ve sosyal hayatlarını destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim düzeyinin sosyoekonomik ve sosyokültürel düzeyi arttırdığı, kişilerin dünyaya bakış açısını genişlettiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada annelerin çalışma durumu ile ebeveyn yetkinlik düzeyleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ancak çalışmayan annelerin AEYÖ

toplam puanları, çalışan annelere oranla daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuç literatür ile paralellik göstermektedir (Arslan, 2019; Aydın ve Buğa, 2020). Çalışmayan annelerde ebeveyn yetkinliği puanlarının yüksek olmasının sebebinin annelerin çocukları ile daha fazla vakit geçirebilmesi, işten kaynaklı stresin yaşanmaması, tutarlı sınırların çizilebilmesi, annenin bakımda birincil kişi olması ve ikincil yardımcılara ihtiyaç duymamasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada annelerin eş mesleği ile “Boş Zamanları Değerlendirme” ve “Duygusal Destek” alt boyutları ile AEYÖ toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eşi memur olan annelerin AEYÖ toplam puan ortalamasının en yüksek olduğu görülmüştür. Evlilik kalitesini etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmada eşin mesleğinin evlilik kalitesini istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde etkilediği sonucuna varılmıştır (Çapraz ve Ünüsan, 2022). Eş mesleği ailedeki ekonomik gelir düzeyini etkilemektedir. Çocuklara uygun bir ortam sağlanması, ihtiyaçlarının giderilebilmesi, çocuklara boş zaman aktiviteleri planlanabilmesi evin ekonomik durumuna bağlı olabilmektedir. Bu durum annelerin yetkinlikleri açısından kendilerini yeterli hissetmelerini sağlamaktadır.

Bu çalışmada annelerin eşleri ile iletişim düzeyine göre AEYÖ toplam puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir. Eşi ile iletişim düzeyi iyi seviyede olan annelerin ebeveyn yetkinlik toplam puanının en yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan bir grup çalışmasında görüşmelerde iletişim yöntemleri hakkında eğitimler düzenlenmiş, bu çalışma sonucunda kadınların eşleri ile iletişimlerinin olumlu yönde ilerlediği ve bu durumun hem anne-çocuk hem de karı koca ilişkisine yansıdığı gözlemlenmiştir (Akgün ve Uluocak, 2010). Annelerin eşleri ile kurdukları iletişimde doğru iletişim yöntemlerini kullanabilmesi karşılıklı pozitif etkileşimi sağlamaktadır ve bu durum annenin psikolojik iyi oluşumunu, çiftlerin karşılıklı uyumunu etkilemektedir.

Bu çalışmada annelerin cinsel yaşamına göre AEYÖ toplam puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveyn yetkinliği ile cinsellik iletişim becerisi arasında bir ilişki vardır. Annelerin cinsellik hakkında bilgi sahibi olması ve bu konuyu çocuklarına aktarabilmesi ebeveyn yetkinliğini etkilemektedir (Weekes vd., 2013). Cinsel yaşamında uyumlu olan çiftlerin

ilişkilerinde de uyumlu oldukları bu çalışmada da kanıtlanmıştır. Çiftlerin uyumlu olması annelerin ebeveyn yetkinlikleri üzerine pozitif anlamda etki etmektedir. Eşleri ile cinsellik hakkında konuşabilen, çocuklarına cinsellik eğitimi verebilen annelerin duygusal sağlığı pozitif anlamda etkilenmektedir. Bu nedenle annelerin cinsel yaşamı ile ebeveyn yetkinlikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada çocuk cinsiyeti ile annelerin ebeveyn yetkinliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonuçları literatür ile benzerlik göstermektedir (Balat 2014; Balat vd., 2015; Ögelman ve Topaloğlu, 2014; Coşkun vd., 2019; Demirdöven ve Özyürek, 2023). Annelerin çocuğun cinsiyetine önem verip vermemesi geleneksel ve kültürel yapılardan etkilenebilir ancak bu çalışmada da görüldüğü üzere anneler için çocuğun cinsiyeti yetkinlik açısından önemli bir faktör değildir. Bu sonuç ataerkil bir toplumda erkek çocuk isteminin ya da erkek çocuğa sahip olmanın annelerin ebeveyn yetkinliği açısından önemi olmadığını göstermektedir.

5.3. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Bu çalışmada AEYÖ toplam puanı ile “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyut puanları ve YÇUÖ puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Annelerin çift uyumları arttıkça ebeveyn yetkinlikleri de artmaktadır. Ebeveyn yetkinliği yüksek olan annelerin ebeveynlik algıları, iletişim ve problem çözme becerileri yüksek seviyede olduğu için çocukları ile sağlıklı iletişim kurmaktadır. Bu durum annelerin eşleri ile olan ilişkilerini ve çift uyumlarını da pozitif yönde etkilemektedir.

Bu çalışmada "Disiplin" alt boyut puanı ile “Doyum”, "Uzlaşım", "Görüş Birliği" alt boyut puanları ve YÇUÖ toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). Ebeveyn yetkinliği düzeyinin sağlıklı ebeveyn-çocuk ilişkisine bağlı olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Sağlıklı kişilik gelişiminin oluşması için belli sınırlar koyulmalıdır. Bu sınırlar ise disiplin ile sağlanır (Gültekin-Akduman, 2010; Köçer ve Çınar, 2021). Disiplin sağlanırken ebeveynlerin birbirini desteklemeleri ve aynı şekilde otorite sağlamaları çok

önemlidir. Disiplin tutumunun düzeyi, disiplin etme şekilleri ve ebeveynlerin disiplin kurma konusundaki becerisi ebeveyn-çocuk ilişkisini ve çiftler arası uyumu etkiler. “Disiplin” alt boyut puanı yüksek olan çiftlerin, çift uyumunun bu durumdan olumlu etkilendiği söylenebilir. Ailede disiplin ortamının yaratılmasının, aile içi kuralları belirlemede etkisi olduğu ve bu durumun çift uyumuna olumlu katkısı olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada "Okul Başarısını Destekleme" alt boyut puanı arttıkça, "Doyum", "Uzlaşım", “Görüş Birliği” alt boyut puanları ve YÇUÖ toplam puanı da artmaktadır. Literatürde yapılan çalışmalarda ebeveynlerin çocuklarının okul yaşamında aktif olmaları, çocukların sosyal ve akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Sheppard, 2009; Öngider, 2013a Baharudin vd., 2016; Akay ve Karadağ, 2018; Çam vd., 2024). Üstün zekalı öğrencilerin düşük akademik başarılarının nedenlerinin incelendiği bir çalışmada, aile faktörünün önemi vurgulanmıştır. Ailede yaşanan tatsızlıklar düşük okul başarısının sebebi olarak gösterilmiştir (Yaman ve Oğurlu, 2014). Bu çalışmada annelerin çocuklarının okul başarısını desteklemesinin çiftler arası uyumu arttırdığı görülmüştür. Çiftler arası ortak amaçların varlığı ve ortak sorumluluk bilincinin oluşmasının çift uyumunu arttırdığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyut puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır. Literatürde boş zamanların aile ile geçirilmesinin aile bireyleri arasındaki bağları güçlendirdiğini kanıtlayan çalışmalar mevcuttur (Agate vd., 2009; Melton ve Zabriskie, 2016; Sergen ve Yaylı, 2024). Literatürde çocukların boş zaman aktivitelerinin planlı olması gerektiğini ve okul dışı aktivitelerin çocukların gelişimine katkı sağladığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Yıldız, 2017; Eranıl ve Özcan, 2018). Boş zamanların değerlendirilmesi hakkında annelerin çocuklarına yardımcı olması aile içi huzurun artmasında etkilidir. Bu nedenle çocukların boş zamanlarını planlaması veya kaliteli zaman geçirmesinin hem anne-çocuk ilişkisini hem de çiftler arası uyumu olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Bu çalışmada “Duygusal Destek” alt boyut puanı ile “Doyum” “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyut puanları ve YÇUÖ puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Coşkun vd. (2019)

yaptıkları çalışmada annelerin ebeveyn yetkinliği ve alt boyutları arasında yapılan regresyon analizinde annelerin ebeveyn yetkinlik düzeyini en çok etkileyen alt boyutun “Duygusal Destek” alt boyut olduğu sonucuna ulaşmıştır. Zihinsel engelli çocukların anneleri ile yapılan başka bir çalışmada ise Aile Destek Ölçeği’nin alt boyutu olan duygusal destek değişkeni, annelerin çift uyumunu istatistiksel açıdan anlamlı yönde etkilemiştir (Şardağ, 2010). Güvenme ve güvende olduğunu hissetme isteği, ilgi-sevgi gösterme, desteklenme ve destekleme ihtiyacı gibi unsurlar duygusal işlevin temelini oluşturur (Yılmaz ve Yücer, 2023). Annelerin çocuklarını duygusal açıdan desteklemesi çocukların duygusal zekalarının gelişmesine, aile içi ilişkilerin güçlenmesine, çocukların kendi sorunlarını açıkça aile üyelerine iletebilmesine sebep olur. Aile içindeki bu pozitif etkileşim çiftlerin kendi aralarındaki ilişkiyi de olumlu anlamda etkiler.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, “Sağlık” alt boyut puanı ile “Doyum”, “Uzlaşım” alt boyut puanları ve YÇUÖ puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Annelerin çocuklarının sağlığı ile ilgili olaylara yaklaşımı çift uyumunu etkiler. Aile üyeleri, yaşamın herhangi bir bölümünde hiçbir sistemin yapamayacağı kadar birbirlerini destekleyebildiği için, sağlığı korumada ve hastalıkların önüne geçmede önemli bir güç faktörüdür (Masten, 2018). Aile merkezli sağlık bakımının incelendiği bir meta-analiz çalışmasında, aileyi merkez alan sağlık bakımında annenin yetkinlik duygusunun arttığı, ebeveyn-çocuk ilişkisinin ise olumlu etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır (Dunst vd., 2007). Annelerin çocuklarının sağlığı üzerindeki tutumu, çiftler arası iletişimi de etkilemektedir. Ailede sağlık problemi yaşayan bir çocuğun olması çiftlerin üzerindeki stresi ve baskı artabilir, fiziksel yorgunluk, moral bozukluğu görülebilir. Bu durum çift uyumunu etkileyebilir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre annelerin eşleri ile çift uyumu arttıkça annelerin ebeveyn yetkinliğini de arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu çalışmada 6-18 yaş çocuğu olan annelerin eşleri ile çift uyumu ve ebeveyn yetkinliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

- Annelerin %82.6'sının çekirdek ailede yaşadığı, %69.4'ü il merkezinde yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Annelerin %40.0'nın lise mezunu olduğu, %35.8'inin eşinin lise mezun olduğu ve %56.6'sının ise gelirinin gideri ile aynı düzeyde olduğu belirlenmiştir.

- Annelerin %66'sının çalışmadığı, %40'ının eşinin işçi olduğu, %66'sının eşi ile iletişiminin iyi seviyede olduğu, %55.6'sının cinsel yaşam düzeyinin iyi seviyede olduğu ve %53.2'sinin çocuğunun erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalaması 37.08 ± 5.90 , ortalama ilk evlenme yaşları 21.91 ± 3.71 , ortalama evlilik süresi 15.09 ± 5.80 yıl, ortalama çocuk yaşı 9.86 ± 3.48 ve ortalama çocuk sayısı 2.13 ± 0.89 olarak bulunmuştur (Tablo 4.1).

- Araştırmaya katılan annelerin YÇUÖ toplam puan ortalaması 52.11 ± 9.25 , “Doyum” alt boyut puan ortalaması 18.78 ± 3.83 , “Uzlaşım” alt boyut puan ortalaması 23.39 ± 5.02 , “Görüş Birliği” alt boyut puan ortalaması 9.94 ± 2.14 olarak bulunmuştur (Tablo 4.2).

- Araştırmaya katılan annelerin AEYÖ toplam puan ortalaması 153.40 ± 23.98 , “Disiplin” alt boyut puan ortalaması 35.18 ± 7.85 , “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puan ortalaması 33.39 ± 5.61 , “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puan ortalaması 32.33 ± 6.08 , “Duygusal Destek” alt boyut puan ortalaması 35.95 ± 6.54 , “Sağlık” alt boyut puan ortalaması 16.56 ± 3.07 olarak bulunmuştur (Tablo 4.3).

- Annelerin eğitim düzeyi ($p=0.042$), gelir durumu ($p=0.025$), eş ile iletişim ($p=0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p=0.000$) göre “Doyum” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.4).

- Araştırmaya dahil edilen annelerin eğitim düzeyi ($p=0.043$), eş eğitim düzeyi ($p=0.031$), eş ile iletişim ($p=0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p=0.000$) göre “Uzlaşım” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.4).

- Araştırmaya dahil edilen annelerin eş ile iletişim ($p=0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p=0.000$) göre “Görüş Birliği” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.4).

- Araştırmaya dahil edilen annelerin gelir durumu ($p=0.035$), eş ile iletişim ($p=0.000$) ve cinsel yaşam düzeyine ($p=0.000$) göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği toplam puan ortalaması farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.4).

- Eş ile iletişim düzeyine ($p=0.001$) göre “Disiplin” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

- Annelerin eğitim düzeyi ($p=0.022$), eş ile iletişim ($p=0.014$) ve çocuk eğitim düzeyine ($p=0.004$) göre “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puan ortalaması farkı istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

- Annelerin eğitim düzeyi ($p=0.009$), eş mesleği ($p=0.022$), eş ile iletişim ($p=0.015$), cinsel yaşam ($p=0.012$) ve çocuk eğitim düzeyine göre ($p=0.009$) “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

- Eş mesleği ($p=0.020$) ve eş ile iletişim düzeyine ($p=0.035$) göre “Duygusal Destek” alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

- Cinsel yaşam düzeyine göre “Sağlık” ($p=0.014$) alt boyut puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

- Eş mesleği ($p=0.031$), eş ile iletişim ($p=0.013$) ve cinsel yaşama ($p=0.044$) göre AEYÖ toplam puan ortalaması farkının istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4.5).

- “Doyum” alt boyut puanı ($p=0.027$) ile ilk evlenme yaşı arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). “Doyum” puanı arttıkça, ilk evlenme yaşı da artmaktadır (Tablo 4.6).

- “Uzlaşım” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.6).

- “Görüş Birliği” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.6).

- “Disiplin” alt boyut puanı ($p=0.031$) ile evlilik süresi arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). Disiplin alt boyut puanı arttıkça, evlilik süresi azalmaktadır (Tablo 4.6).

- “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puanı ile evlilik süresi ($p=0.000$) ve çocuk yaşı ($p=0.003$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). “Okul Başarısını Destekleme” alt boyut puanı yükseldikçe, evlilik süresi ve çocuk yaşı azalmaktadır (Tablo 4.6).

- “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı ile yaş ($p=0.005$), evlilik süresi ($p=0.000$), çocuk yaşı ($p=0.000$) ve çocuk sayısı ($p=0.045$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). “Boş Zamanları Değerlendirme” puanı ile ilk evlenme yaşı ($p=0.009$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). “Boş Zamanları Değerlendirme” alt boyut puanı yükseldikçe, yaş, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı azalmakta, ilk evlenme yaşı artmaktadır (Tablo 4.6).

- “Duygusal Destek” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir (Tablo 4.6).

- “Sağlık” alt boyut puanı ile yaş, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, çocuk yaşı ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 4.6).

- AEYÖ puanı ile yaş ($p=0.030$), evlilik süresi ($p=0.001$) ve çocuk yaşı ($p=0.009$) arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). AEYÖ puanı ile ilk evlenme yaşı ($p=0.019$) arasında istatistiksel

olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). AEYÖ puanı arttıkça, yaş, evlilik süresi ve çocuk yaşı azalmakta, ilk evlenme yaşı artmaktadır. AEYÖ puanı ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır ($p>0.05$) (Tablo 4.6).

- AEYÖ toplam puanı ile “Doyum”, “Uzlaşım”, “Görüş Birliği” alt boyut puanları ve YÇUÖ puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). AEYÖ puanı arttıkça, “Doyum”, “Uzlaşım” “Görüş Birliği” alt boyut puanları ve YÇUÖ puanı da artmaktadır (Tablo 4.7).

6.2. Öneriler

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- Çift uyumunu arttırmak amacıyla, çiftler arasındaki sorunların tespit edilmesi ve bu sorunların çözülmesi adına eğitimler düzenlenmesi,
- Çiftler arası sorunların kendi aralarında çözülememesi halinde çiftlerin aile terapisine yönlendirilmesi,
- Annelerin ebeveynliğe geçiş aşamasında; gebelikten başlayarak sosyal destek unsurlarının kadının konforunu arttıracak şekilde annelik sürecine dahil edilmesi,
- Annelerin doğum öncesi bakım hizmetleri kapsamında eğitim ile desteklenmesi,
- Ülke genelinde iletişim, oyun, öfke kontrolü gibi çocuk ile bağ kurmayı etkileyen halk eğitim programlarının planlanması,
- Aile eğitim programları düzenlenerek hem anne-çocuk hem de baba-çocuk ilişkisini kuvvetlendirici çalışmalar yapılması ve eğitimlerin düzenlenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acaroğlu, R., & Şendir, M. (2012). Bireyselleştirilmiş bakımı değerlendirme skalaları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 20(1), 10-16.
- Agate, J., Zabriskie, R., Agate, S. T., & Poff, R. (2009). Family leisure satisfaction and satisfaction with family life. *Journal of Leisure Research*, 41(2) 205-223.
- Ahangar, K., Juhari, R., Yaacob, S. N. & Talib, M. A. (2016). Demographic factors and marital satisfaction among Iranian married students in Malaysia. *Asian Journal of Social Sciences & Humanities*, 5(2), 153-163.
- Ahmad, M., & Khan, A. (2018). Social support and marital adjustment in married working women. *Education, Sustainability & Society*, 1(2), 5-7. <http://doi.org/10.26480/ess.02.2018.05.07>
- Akay, E., & Karadağ, E. (2019). Multilevel analyses of student, parent, and school indicators of achievement in high school transition in Turkey. *School Community Journal*, 29(2), 31-61.
- Akçınar, B., & Baydar, N. (2018). Erken çocuklukta anne davranışlarının dışsallaştırma davranış problemleri ile ilişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 454-470. <https://doi.org/10.17755/esosder.325593>
- Akgün, A. G. R., & Uluocak, Ö. G. P. (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözüme: bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), 9-22. <https://doi.org/10.21560/spcd.65009>
- Akın, M. H. (2019). Sosyal etkileşim ve sosyal benlik kaynağı olarak aile. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 3(1), 1-14.
- Akkuş, Ç. Z. (2019). Üniversite öğrencilerinin duygusal öz-yeterlik ile sıkıntıya dayanma düzeyi ilişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 211-218. <https://doi.org/10.18506/anemon.454920>
- Akpınar, B., & Kırlioğlu, M. (2020). Bazı değişkenler açısından evlilik uyumunun incelenmesi ve toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun evlilik uyumuna etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23(2), 736-746.
- Aksoy, V., & Diken, İ. H. (2009). Annelerin ebeveynlik öz yeterlik algıları ile gelişimi risk altında olan bebeklerin gelişimleri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara

- bir bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 10(1), 59-68. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000133
- Altındağ, K. Ö., & Sümer, H. M. (2019). Özel gereksinimli küçük çocuğu olan annelerin öz yetkinlikleri, yılmazlık düzeyleri ve stres düzeyleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 163-173. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2445>
- Altun, Ş. A., Polat, Ü., Apay, S. E., & Olçun, Z. (2020). Kadınlarda evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 82-90.
- Ardelt, M., & Eccles, J. S. (2001). Effects of mother's parental efficacy beliefs and promotive parenting strategies on inner-city youth. *Journal of Family Issues*, 22(8), 944-972.
- Arslan, B. (2019). *Çocuk yetiştirme tutumları ile 3-6 yaş arası çocuklardaki davranış sorunlarının ebeveyn öz yeterliği üzerindeki etkileri* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi
- Aydın, Y. E., & Buğa, A. (2020). Özel yetenekli çocukların ebeveynlerinin akılcı olmayan inançları ve ebeveyn yetkinliklerinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 15(22), 1373-1407. <https://doi.org/10.26466/opus.640449>
- Aydinoğlu, H., & Karaaziz, M. (2022). Kadınlarda Anksiyete Çift Uyumu ve Doğum Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İksad Yayınevi.
- Baharudin, R., Hong, Y. C., Lim, S. J., & Zulkefly, N. S. (2010). Educational goals, parenting practices and adolescent's academic achievement. *Asian Social Science*, 6(12), 144-152. <https://doi.org/10.5539/ass.v6n12p144>
- Balat, G., Sezer, T., & Tunçeli, H. (2015). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların annelerinin öz yeterlilik ve öfke düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*(29),47-63.
- Balat, G. U. (2014). Analyzing self-efficacy and depression levels of mothers who have children in the preschool period. *Journal of Human Sciences*, 11(2), 661-677. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v11i2.2972>

- Balçık-Çolak, M., & Öztürk-Can, H. (2021). Ebelikte yeterlilik, yetkinlik ve teknoloji kullanımı. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 340-349. [doi: 10.5336/healthsci.2020-75575](https://doi.org/10.5336/healthsci.2020-75575)
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(2), 122-147. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.37.2.122>
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory, Englewood Cliff: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1994). *Self-efficacy*. In V. S. Ramachaudran (Ed.), Encyclopedia of human behavior (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press. (Reprinted in H. Friedman [Ed.], Encyclopedia of mental health. San Diego: Academic Press, 1998).
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. WH Freeman/Times Books/Henry Holt & Co.
- Bandura, A. (2009). *Self-efficacy in changing societies* (4. baskı), Cambridge University Press.
- Bayraktaroğlu, H. T., & Çakıcı, E. T. (2017). Psychometric properties of revised form dyadic adjustment scale in a sample from North Cyprus. *International Journal of Educational Science* 19(2,3), 113-119. <https://doi.org/10.1080/09751122.2017.1393954>
- Bilge, Y., & Sezgin, E. (2020). Anne ve çocuk duygu düzenleme arasındaki ilişkide annenin kişilik özelliklerinin ve bağlanma stillerinin aracı rolü. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(3), 310-318. <https://doi.org/10.5455/apd.65836>
- Bilici, A. B. (2014). Boşanma sürecinin çocuklar üzerindeki psiko-sosyal etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 79-110. <https://doi.org/10.18505/cuifd.254667>
- Bojczyk, K. E., Haverback, H. R., & Pae, H. K. (2018). Investigating maternal self-efficacy and home learning environment of families enrolled in head start. *Early*

- Childhood Education Journal*, 46(2), 169–178. <https://doi.org/10.1007/s10643-017-0853-y>
- Bozok, M. (2018). Türkiye’de ataerkillik, kapitalizm ve erkeklik ilişkilerinde biçimlenen babalık. *Fe Dergi*, 10(2), 31-42. https://doi.org/10.1501/Fe0001_0000000207
- Buluş, M., & Bağcı, B. (2016). Evlilik doyumu: Aile yılmazlığı ve etkili iletişim becerilerinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 136-152. <https://doi.org/10.21764/efd.00737>
- Busby, D. M., Christensen, C., Crane, D. R., & Larson, J. H. (1995). A revision of the dyadic adjustment scale for use with distressed and nondistressed couples: Construct hierarchy and multidimensional scales. *Journal of Marital and Family Therapy*, 21(3), 289-308. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1995.tb00163.x>
- Can, S. (2011). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitimden yararlanma düzeyleri ile anne-babalarının koruyucu tutumları arasındaki ilişki. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (26), 115- 130.
- Can, Ş., & Acaroğlu, R. (2015). Hemşirelerin mesleki değerlerinin bireyselleştirilmiş bakım algıları ile ilişkisi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 23(1), 32-40. <https://doi.org/10.17672/fnhd.93977>
- Carless, B., Melvin, G. A., Tonge, B. J., & Newman, L. K. (2015). The role of parental self-efficacy in adolescent school-refusal. *Journal of Family Psychology*, 29(2), 162– 170. <https://doi.org/10.1037/fam0000050>
- Coleman, P. K. (1998). *Maternal self-efficacy beliefs as predictors of parenting competence and toddlers' emotional, social, and cognitive development* [Unpublished doctoral dissertation]. West Virginia University.
- Coleman, P. K., Karraker, K. H. (2000). Parenting self-efficacy among mothers of school-age children: Conceptualization, measurement, and correlates. *Family Relations*, 49(1), 13–24. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2000.00013.x>
- Coşkun, U. H., Sağır, T. M., & Girli, A. (2019). Üstün zekâlı ve yetenekli çocuğu olan annelerin problem çözme becerilerinin bir yordayıcı olarak ebeveyn yetkinliği. *International Journal of Educational Spectrum*, 1(2), 106-130.
- Çakır, S., Gültekin Akduman, G., & Özyürek, A. (2023). Annelerin bilinçli farkındalık düzeyini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi*

- Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(2), 460-472.
<https://doi.org/10.35379/cusosbil.1164944>
- Çalışkan, Ş. Y. (2022). Ailede ahlak eğitimi (Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın). *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(82), 705-709.
- Çam, E., Ermiş, M., Yılmaz Hiğde, A., & Baştuğ, M. (2024). PIRLS 2021 Türkiye sonuçlarına göre öğrencilerin okuma tutumlarının okuma başarılarına etkisi: Ev ortamı desteğinin aracılık rolü. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14(3), 1497-1511.
<https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1516711>
- Çapraz, S., & Ünüsan, N. (2022). Konya ilindeki bireylerin evlilik kalitesinin sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 52-70.
- Çift ve Aile Terapileri Derneği. (2022, Nisan 11). Çocuk Evliliği Yapan Kadınlarda Çift Uyum.
- Çoban, M., & Güney, E. (2024). Çocuk acil servisine başvuran ebeveynlerin eş uyumları ile depresyon anksiyete ve stres düzeyleri arasındaki ilişki. *Journal of Infant, Child and Adolescent Health*, 4(1), 19-29.
- Demir, S. (2015). Anneler için ebeveyn yetkinlik ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Uluslararası Türk Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 282-297.
- Demir, S., & Gündüz, B. (2014). Ebeveyn yetkinlik ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 309-322.
- Demirbilek, M. (2016). Aile danışmanlığı: Bir uygulama örneği. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(2), 109-120.
- Demirdöven, B., & Özyürek, A. (2023). Okul öncesi çocuğa sahip annelerin ebeveyn öz yeterliklerinin incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(38), 539-554. <https://doi.org/10.35675/befdergi.1276404>
- Demiriz, S., & Öğretir, A. D. (2007). Alt ve üst sosyoekonomik düzeydeki 10 yaş çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 105-122.
- Deveci, H. (2013). *Aile eğitim programının kadın eşlerin eş tükenmişliği düzeyine etkisi* [Doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi

- Dong, S., Dong, Q., Chen, H., & Yang, S. (2022). Mother's parenting stress and marital satisfaction during the parenting period: Examining the role of depression, solitude, and time alone. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.847419>
- Dunst, C. J., Trivette, C. M., & Hamby, D. W. (2007). Meta-analysis of family-centered helping practices research. *Mental Retardation And Developmental Disabilities Research Reviews*, 13(4), 370–378. <https://doi.org/10.1002/mrdd.20176>
- Duran, Ş., & Hamamcı, D. D. Z. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerine etkisinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), 87-100. <https://doi.org/10.21560/spcd.38633>
- Eker, D., Arkar, H., & Yaldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- Elçi, Ö. (2004). *Predictive values of social support, coping styles and stress level in posttraumatic growth and burnout levels among the parents of children with autism* [Master's dissertation, Middle East Technical University]. The Graduate School of Social Sciences.
- Ende İnce, Z., & Güdücü Tüfekci, F. (2015). Engelli çocuğu olan ebeveynlerde evlilik uyumu ve yaşam doyumunun değerlendirilmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 102-112.
- Eranıl, A. K., & Özcan, M. (2018). Lise öğrencilerinin boş zaman yönetimi becerisinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 779-785.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Alpkan, L., & Eradaamlar, N. (2005). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki: Üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam*, 18(2), 72-81.
- Ersanlı Kaya, C., & Atasever, Z. (2022). Gebelerin kendilerini algılama durumları ve etkileyen faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(3), 956-968. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.908030>

- Giallo, R., Kienhuis, M., Treyvaud, K., & Matthews, J. (2008). A psychometric evaluation of the parent self-efficacy in managing the transition to school scale. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 8, 36- 48.
- Glatz, F., & Trifan, T. A. (2019). Examination of parental self-efficacy and their beliefs about the outcomes of their parenting practices. *Journal of Family Issues*, 40(10), 1321–1345. <https://doi.org/10.1177/0192513X19835864>
- Gözübüyük, A., & Özbey, S. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının motivasyon düzeyleri ile baba-çocuk ilişkisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 23-37. <https://doi.org/10.21733/ibad.763103>
- Güleç, V. (2018). Aile ilişkilerinin sosyal medyayla birlikte çöküşü. *Yeni Medya E-dergisi*, 2(2), 105-120. <https://doi.org/10.17932/IAU.EJNM.25480200.2018.2/2.105-120>
- Güler, K. (2021). Evli kadınlarda ayrılık anksiyetesi, evlilik uyumu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkisinin incelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(4), 272-278.
- Gülsün, M., Ak, M., & Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatriye Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 68-79.
- Gültekin-Akduman, G. (2010). Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocuk istismarı açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 38-39.
- Güneş, M., Selcuk, H., Demir, S., Okan-İbiloğlu, A., Bulut, M., & Kaya, M.C. vd. (2016). Çocuk evliliği yapan kadınlarda çift uyumu ve çocukluk çağı ruhsal travması. *Journal of Mood Disorders*, 6(2), 63-70. <https://doi.org/10.5455/jmood.20160425100345>
- Güzel, H. Ş., & Arkar, H. (2018). İçe/dışa yönelim sorunları ile mizaç, aile işlevleri ve yetiştirme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19(3), 290–299. <https://doi.org/10.5455/apd.276606>
- Hahlweg, K., & Richter, D. (2010). Prevention of marital instability and distress. Results of an 11-year longitudinal follow-up study. *Behaviour Research and Therapy*, 48(5), 377-383.

- Halıcı, E. C., & Saatci, E. (2021). İnfertilite tedavisi için başvuran çiftlerde erkeğin eşine gösterdiği şiddet ve evliliğe uyum düzeyi. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 25(1), 21-27.
- Hallaç, S., & Öz, F. (2014). Aile kavramına kuramsal bir bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2), 142-153. <https://doi.org/10.5455/cap.20130625102321>
- Hassall, R., Rose, J., & McDonald, J. (2005). Parenting stress in mothers of children with an intellectual disability: The effects of parental cognitions in relation to child characteristics and family support. *Journal of Intellectual*, 49(6), 405-418. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2005.00673.x>
- Helms, H. M., Supple, A. J., Su, J., Rodriguez, Y., Cavanaugh, A. M. & Hengstebeck, N. D. (2014). Economic pressure, cultural adaptation stress, and marital quality among Mexicanorigin couples. *Journal of Family Psychology*, 28(1), 77-87. <https://doi.org/10.1037/a0035738>
- Hortaçsu, N. (2007). Family- versus couple-initiated marriages in Turkey: Similarities and differences over the family life cycle. *Asian Journal of Social Psychology*, 10(2), 103-116. <https://doi.org/10.1111/j.1467-839X.2007.00217.x>
- International Council of Nurses. (2024, Temmuz 5).
- Işık, E., & Demircioğlu, H. (2021, Mart 14-15). Bilinçli farkındalık aile eğitim programının ebeveynlerin bilinçli farkındalıkları, yetkinlik algıları ve iletişim düzeyleri ile çocukların davranış problemleri üzerindeki etkisinin incelenmesi [Kongre çalışması]. 3. Ulusal Başkent Disiplinler Arası Bilimsel Çalışmalar Kongresi, Ankara.
- Işık, E. (2020). *Bilinçli farkındalık aile eğitim programının ebeveynlerin bilinçli farkındalıkları, yetkinlik algıları ve iletişim düzeyleri ile çocukların davranış sorunları üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- İmamoğlu, G., Balakbabalar, A. P., & Öztürk, O. (2023). Evlilik Uyumuna Bilişsel Esnekliğin Etkisi. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 27(4), 118-124. <https://doi.org/10.54308/tahd.2023.43043>
- Kahraman, B. (2021). *Gelin-kayınvalide ilişkileri ve çift uyumu arasında benliğin ayrımlaşmasının düzenleyici rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

- Kalkan, M., & Ersanlı, E. (2008). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyumuna etkisi. *Educational Sciences Theory and Practice*, 8(3), 977-986.
- Kara, A., & Ümmet, D. (2021). Evli kadınlarda evlilik uyumu ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change*, 4(2), 233-244.
- Karaarslan, G. S., & Gültekin Akduman, G. (2022, 13-16 Mayıs). Ebeveynlerin yetkinliklerinin çocuklarının 21. yüzyıl becerileri ile ilişkisi [Konferans sunumu tam metin]. 6.th International Congress of Eurasian Social Sciences, Bodrum, Mugla, Türkiye.
- Karslı, E. (2019). Modernleşme sürecinde çözölen aile yapısı ve kadının yeniden inşası. *Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-14.
- Kaya, A., Bozaslan, H., & Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Faköltesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Keklik, D., & Çetinkaya, S. (2019). Hemşirelik imajına çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği açısından bakış. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, 2(1), 76-86.
- Khazaeia, M., Rostamib, R., & Zaryabi, A. (2011). The relationship between sexual dysfunctions and marital satisfaction in Iranian married students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 30(1), 783–785. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.152>
- Kılıçgün, MY (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların annelerinin öz yeterlilik durumlarının incelenmesi. Babaoğlu E, Kırall E, Çilek A, Yılmaz FG (Editörler), *Eğitime Farklı Bakış* (1.baskı, 99-103). Ankara.
- Kishimoto, T., Liu, S., Zhang, L., & Li, S. (2023). How do autistic severity and family functioning influence parental stress in caregivers of children with autism spectrum disorder in China? The important role of parental self-efficacy. *Frontiers in Psychology*, 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.956637>

- Korkmaz, Z., & Karaşahin, H. (2023). Evlilik uyumu ve manevi iyi oluş hali üzerine bir araştırma. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, (15), 173-203. <https://doi.org/10.53112/tudear.1145621>
- Kotil, Ç. (2010). *Okul öncesi eğitim kurumuna yeni başlayan 5 yaş çocukların sosyal duygusal uyum düzeylerine annenin ebeveyn öz yeterlik algısı ile okul beklentilerine uyum düzeyinin etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Köçer, G., & Çınar, F. (2021). Ödül ve ceza olmadan çocuk disiplini mümkün mü?. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 410-429. <https://doi.org/10.46790/erzisosbil.885803>
- Kulacaoğlu, F., İzci, F., Yildirim, Y. E., Dışpınar, N. İ., & Cesur, M. S. (2022). Relationship between childhood trauma, dyadic adjustment, and sexual functions in patients with bipolar disorder. *Cukurova Medical Journal*, 47(3), 1296-1305. <https://doi.org/10.17826/cumj.1137578>
- Kurt, Ş. H., & Aslan, D. (2020). Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin öz-yeterlik, psikolojik sağlamlık ve ebeveyn tutumlarının incelenmesi. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 211-240. <https://doi.org/10.21798/kadem.2021266729>
- Masten, A. S. (2018). Resilience theory and research on children and families: Past, present, and promise. *Journal of Family Theory & Review*, 10(1), 12–31. <https://doi.org/10.1111/jftr.12255>.
- Meena, P. S., Jain, M., & Dosodiya, Y. (2023). Marital adjustment among employed and unemployed women: A study in Rajasthan. *Annals of Psychaitry*, 1(1), 20-24.
- Melton, K., & Zabriskie, R. (2016). In the pursuit of happiness all family leisure is not equal. *World Leisure Journal*, 58(4), 311-326. <https://doi.org/10.1080/16078055.2016.1228154>
- Ögelman, H. G., & Topaloğlu, Z. Ç. (2014). 4-5 yaş çocuklarının sosyal yetkinlik, saldırganlık, kaygı düzeyleri ile anne babalarının ebeveyn özyeterliği algısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 241-271. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091511>

- Öngider, N. (2013a). Anne-baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420-440. <https://doi.org/10.5455/cap.20130527>
- Öngider, N. (2013b). Boşanmanın çocuk üzerindeki etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(2), 140-161. <https://doi.org/10.5455/cap.20130510>
- Özbucak Tıraşoğlu, S. E., & İpek, M. (2019). Evli bireylerde evlilik uyumu ve benlik algısı arasındaki ilişki. *Aydın Sağlık Dergisi*, 5(1), 69-92.
- Öztürk, C. Ş., Arkar, H., & Gökdağ, C. (2019). Cinsel işlev bozukluğu olan çiftlerde evlilik uyumunda kişilik özellikleri etkili mi? Cinsel doyumun aracı etkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 31(4), 259-268. <https://doi.org/10.5080/u23742>
- Öztürk, Ş. C., & Arkar, H. (2014). Evli çiftlerde evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkiler. *Literatur Sempozyum*, 1(3), 16-24.
- Sak, R., Sak, İ. T., Atlı, S., & Şahin, B. (2015). Okul öncesi dönem: Anne baba tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 972-991. <https://doi.org/10.17860/efd.33313>
- Schunk, D. H., & Gunn, T. P. (1986). Self-efficacy and skill development: Influence of task strategies and attributions. *Journal of Educational Research*, 79(4), 238-244. <https://doi.org/10.1080/00220671.1986.10885684>
- Sergen, Y., & Yaylı, A. (2024). Aile boş zamanı ve Covid-19 ile değişen aile rekreasyon etkinlikleri üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 11(1), 58-81. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10896708>
- Sevigny, P. R., Loutzenhiser, L., & McAuslan, P. (2016). Development and validation of the fathering self-efficacy scale. *Psychology of Men & Masculinity*, 17(1), 92-102. <https://doi.org/10.1037/a0039659>
- Sheppard, A. (2009). School attendance and attainment: Poor attender's perceptions of schoolwork and parental involvement in their education. *British Journal of Special Education*, 36(2), 104-111. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8578.2009.00413.x>
- Soylu, Y., & Kağnıcı, D. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 44-54.

- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and Family*, 38(1), 15-28. <https://doi.org/10.2307/350547>
- Spanier, G. B., & Cole, C. L. (1976). Toward clarification and investigation of marital adjustment. *International Journal of Sociology of the Family*, 6(1), 121-146.
- Şahin, S., & Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 55-66. https://doi.org/10.1501/Asbd_00000000029
- Şardağ, S. (2010). *Zihinsel engelli çocuğa sahip annelerin stresle başa çıkma tarzları ve aile sosyal desteğinin evlilik uyumlarını yordaması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
- Şen, E., Bulut, S. ve Şirin, A. (2014). Primer infertil çiftlerde eşlerarası uyumun incelenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 22(1), 17-24. <https://doi.org/10.17672/fnhd.08069>
- Şendil, G., & Korkut, Y. (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34.
- Şener, A., & Terzioğlu, R. G. (2002). Ailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. *Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı*, 1-209.
- Tanrıverdi, Ö., & Işıl, Ö. (2022). Hemodiyaliz hastaları ile eşleri arasındaki uyum ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal Of Health Sciences*, 5(8), 54-63. <https://doi.org/10.55433/gsbld.171>
- Tanyeri, H. (2022). *10-14 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin iş-aile çatışması ve evlilik doyumları ile ebeveyn yetkinlikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Topal, K. (2019). Ailede sağlık-hastalık kurguları ve ailenin işlevselliği. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, 11(1).
- Topaloğlu, Z. Ç. (2013). *4-5 yaş çocuklarının sosyal yetkinlik, saldırganlık, kaygı düzeyleri ile anne-babalarının ebeveyn özyeterliği algısı arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Tuncay, T. (2021). *Eşlerin bağlanması evlilikteki mutluluğuna etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi

- Tutarel-Kışlak, Ş., & Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankyra: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 27- 46. https://doi.org/10.1501/sbeder_0000000044
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2024). *Aile*. Güncel Türkçe Sözlük.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2024). *Uyum*. Güncel Türkçe Sözlük
- Türkseven, A., Söylemez, İ., & Dursun, P. (2020). Cinsel işlev bozuklukları ile evlilik uyumu arasındaki ilişki. *Kriz Dergisi*, 28(1), 9-20. <https://doi.org/10.26650/jes.2020.003>
- Uğur, S. B. (2018). Geçmişten günümüze şekillenen çocukluk algısı ve çocuk yetiştirme pratikleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (45), 227-247.
- Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Azkeskin, K., & Yılmaz, E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 598.
- Üçüncü, H. (2023). *Kadınlarda premenstrual sendrom ile cinsel işlev ve çift uyumu ilişkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi.
- Weekes, C. V., Haas, B. K., & Gosselin, K. P. (2014). Expectations and self-efficacy of African American parents who discuss sexuality with their adolescent sons: an intervention study. *Public health nursing (Boston, Mass.)*, 31(3), 253–261. <https://doi.org/10.1111/phn.12084>
- Wonsun, S. (2018). Empowered parents: The role of self-efficacy in parental mediation of children's smartphone use in the United States. *Journal of Children and Media*, 12(4), 465-477. <https://doi.org/10.1080/17482798.2018.1486331>
- Yalcin, B. M., & Karahan, T. F. (2007). Effects of a couple communication program on marital adjustment. *The Journal of the American Board of Family Medicine*, 20(1), 36-44. <https://doi.org/10.3122/jabfm.2007.01.060053>
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 251-253.
- Yaman, Y., & Oğurlu, Ü. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerde beklenmedik düşük akademik başarı. *HAYEF Journal of Education*, 11(2), 1-21.

- Yıldız, H. (2017). *Öğrencilerin okul dışı vakitlerinin değerlendirilmesinde ailelerin rolü ve okul sosyal hizmeti* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Yılmaz, A. & Yücer, H. M. (2023). Sanal ilişki bağımlılığının ailenin duygusal işlevselliği üzerindeki olumsuz etkisi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 6(2), 347-363. <https://doi.org/10.55150/apjec.1384588>
- Zeren, F. (2016). *İnfertilite tedavisi alan çiftlerde, çift uyumunun yaşam kalitesi üzerine etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Zhang, C., & Liang, Y. (2023). The impact of education level on marital satisfaction:Evidence from China. *Social Sciences and Humanities Open*, 7(1). <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100487>
- Zhumgalbekov, A., & Efilti, E. (2023). Evli bireylerin evlilik uyumu ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-15. <https://doi.org/10.38151/akef.2023>
- Zorbaz, S. D. (2018). Ebeveyn özyetkinliğinin yordayıcısı olarak ebeveyn –çocuk ilişkisi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (46), 144-153.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı,

Size doldurmanız için verilen bu form ile “6-18 yaş Arası Çocuğu Olan Annelerde Ebeveyn Yetkinliğı ve Çift Uyumu Arasındaki İlişkinin incelenmesi” amaçlanmıştır. Soru formu ve ilgili ölçeklerin doldurulması 15 dakikanızı alacaktır. Tüm soruların eksiksiz ve içtenlikle cevaplanması bilimsel değeri nedeniyle oldukça önemlidir.

Katılımınız ve desteğiniz için teşekkür ederim.

Dr.Öğr. Üyesi Ebru Şahin

Seydanur OSMA

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

1. Yaşınız:.....

2. Aile tipi

1) Çekirdek aile 2) Geniş aile

3. İlk evlenme yaşı.....

4. Evlilik süresi.....

5. Yaşadığınız yer:

1) İl 2) İlçe 3) Köy

6. Eğitim düzeyiniz nedir?

1) Okur-yazar 2) İlköğretim 3) Ortaöğretim 4) Lise 5) Üniversite

7. Eşinizin eğitim düzeyi nedir?

1) Okur-yazar 2) İlköğretim 3) Ortaöğretim 4) Lise 5) Üniversite

8. Gelir durumunuzu nasıl tanımlarsınız?

1) Gelir giderden az 2) Gelir-gidere denk 3) Gelir giderden fazla

EK 1. (Devam) Kişisel Bilgi Formu

9. Çalışma Durumunuz:

- 1) Çalışıyorum 2) Çalışmıyorum

10. Eşinizin mesleği:

- 1) Çalışmıyor 2) Memur 3) İşçi 4) Serbest meslek

11. Eşinizle olan iletişiminizi nasıl tanımlarsınız?

- 1) İyi 2) Orta 3) Kötü

12. Eşinizle olan cinsel yaşam kalitenizi nasıl tanımlarsınız?

- 1) İyi 2) Orta 3) Kötü

13. Çocuk sayısı.....

14. Çocuk / çocuklarınızın yaşı.....

15. Çocuğunuzun/ çocuklarınızın cinsiyetini yazınız.....

16. Çocukların eğitim durumu: (Çocuk sayısına göre birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

- 1) 1.sınıf 2) 2.sınıf 3) 3.sınıf 4) 4.sınıf

- 5) 5.sınıf 6) 6.sınıf 7) 7.sınıf 8) 8.sınıf

- 9) Lise 1.sınıf 10) Lise 2.sınıf 11) Lise 3.sınıf 12) Lise 4.sınıf

EK 2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ)

<i>Aşağıdaki konularda eşinizle anlaşp anlaşamadığınızı ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.</i>		Hiçbir zaman anlaşamayız	Nadiren anlaşırız	Bazen anlaşırız	Oldukça sık anlaşırız	Çoğu zaman anlaşırız
1	Dini konular					
2	Muhabbet-sevgi gösterme					
3	Temel kararların alınması					
4	Cinsel yaşam					
5	Geleneksellik					
6	Mesleki kararlar					

<i>Aşağıda eşinizle ve evliliğinizle ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup size ne derece uygun olduğunu ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.</i>		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Oldukça sık	Çoğu zaman
7	İlişkinizi bitirmeyi ne sıklıkta tartışrsınız?					
8	Eşinizle ne sıklıkla münakaşa edersiniz?					
9	Evlendiğiniz için pişmanlık duyar mısınız?					
10	Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?					
11	Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?					
12	Ne sıklıkla teşvik edici fikir alışverişinde bulunursunuz?					
13	Ne sıklıkla bir iş üzerinde birlikte çalışrsınız?					
14	Ne sıklıkla bir şeyi sakince tartışrsınız?					

EK 3. Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ)

Sevgili Anneler		Kesinlikle katılıyorum					Kesinlikle Katılmıyorum
Aşağıda çocuğunuzun eğitimi ve bakımına yönelik ifadeler bulunmaktadır. Size uygun gelen cevabı “Kesinlikle Katılıyorum (1) ve Kesinlikle Katılmıyorum (6)” arasında işaretleyiniz. Vereceğiniz cevaplar bilimsel çalışma amaçlı kullanılacak olup asla diğer kişilerle paylaşılmayacaktır. İlgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim		1	2	3	4	5	6
1	Çocuğuma karşı disiplin konusunda yeterliyim						
2	Çocuğumun okul işleriyle olabildiğince ilgileniyorum						
3	Çocuğumun arkadaşlarıyla oyun oynamasını düzenleme konusunda iyi bir ebeveynim.						
4	Çocuğumun boş zamanını çeşitli etkinliklerle geçirmesine katkıda bulunurum.						
5	Çocuğumun duygusal olarak yeterince yanında olmadığımı biliyorum						
6	Çocuğum için uygun olan kurallara karar vermede sıkıntı yaşıyorum						
7	Çocuğumu disipline etmede sıkıntı yaşamam						
8	Çocuğumun derslerine yardımcı olmak çok sıkıntı verici						
9	Çocuğumun nasıl eğleneceğini yeterince bilemem.						
10	Çocuğumun boş zaman faaliyetlerine karşı ilgisiz yaklaşırım						
11	Kolayca sevecen bir ebeveyn olabilirim						
12	Çocuğumun sağlıklı alışkanlıklar kazanması için çaba gösteririm.						
13	Çocuğumdan bir şey yapmasını istediğimde beni dinlemez gibi görünür						
14	Disiplin konusunda sorun yaşayana dek iyi bir ebeveyn olduğumu düşünürdüm.						
15	Eminim ki, çocuğum onun okul yaşamıyla ilgilendiğini biliyor						
16	Çocuğuma yönelik boş zaman faaliyetlerini planlayacak yeterliliğe sahibim.						
17	Çocuğuma duygusal destek verme konusunda kendimi yeterli bulurum.						

EK 3. (Devam) Anneler İçin Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği (AEYÖ)

Sevgili Anneler		Kesinlikle katılıyorum					Kesinlikle Katılmıyorum
Aşağıda çocuğunuzun eğitimi ve bakımına yönelik ifadeler bulunmaktadır. Size uygun gelen cevabı “Kesinlikle Katılıyorum (1) ve Kesinlikle Katılmıyorum (6)” arasında işaretleyiniz. Vereceğiniz cevaplar bilimsel çalışma amaçlı kullanılacak olup asla diğer kişilerle paylaşılmayacaktır.							
İlgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim							
	M A D D E L E R	1	2	3	4	5	6
18	Kendimden önce çocuğumun duygusal ihtiyaçlarına cevap vermek için yoğun çaba harcarım						
19	Çocuğumun sağlığıyla ilgili bir sorunu olduğunda gereken önlemleri alırım						
20	Diğer ebeveynlik görevlerine göre çocuğumu disiplin etmede sıkıntı yaşarım						
21	Çocuğumun eğitimi ile olması gerektiği kadar ilgili değilim.						
22	Çocuğumun sosyal yaşamıyla daha fazla ilgilenmem gerektiğini biliyorum.						
23	Kesinlikle, yeterince sevgi ve ilgi veren bir ebeveynim						
24	Çocuğumu duygularını ifade etmesi için teşvik ederim.						
25	Disiplin becerilerim en az diğer anne babalar (ebeveynler) kadar iyidir.						
26	Diğer anne babalara göre çocuğumun ödevlerine daha çok yardımcı olduğuma inanıyorum						
27	Çocuğumun okulla ilgili yaşadığı problemlerine yardımcı olmada iyiyim.						
28	Çocuğum bir arkadaşı ile oynamak istediğinde bunu sağlamak için elimden geleni yaparım.						
29	Çocuğuma olan duygularımı ifade etmede güçlük yaşıyorum						
30	Çocuğumun fiziksel sağlığıyla ilgilenmede iyi bir ebeveynim						
31	Çocuğuma dersleri konusunda yeterince yardım ederim.						
32	Çocuğumu disipline etmek için etkisiz çabalarla boşa zaman harcarım						

EK 4. Bilgilendirilmiş Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu katıldığınız çalışma bilimsel bir araştırma olup, araştırmanın adı ‘6-18 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Eşleri ile Çift Uyumu ve Ebeveyn Yetkinliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’ dir. Bu araştırmanın amacı annelerde ebeveyn yetkinliği ve çift uyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Bu araştırma size anket yöntemi kullanılarak uygulanacaktır. Bu araştırmada yer almanız öngörülen süre 15 dk olup, araştırmada yer alacak gönüllülerin sayısı 385’ dir.

Araştırma sırasında sizi ilgilendirebilecek herhangi bir gelişme olduğunda, bu durum size veya yasal temsilcinize derhal bildirilecektir. Araştırma hakkında ek bilgiler almak için ya da çalışma ile ilgili herhangi bir sorun, istenmeyen etki ya da diğer rahatsızlıklarınız içinno.lu telefondan yüksek lisans öğrencisi Şeydanur Osma’ya başvurabilirsiniz.

Bu araştırmada yer almanız nedeniyle size hiçbir ödeme yapılmayacaktır; ayrıca, bu araştırma kapsamındaki bütün muayene, tetkik, testler ve tıbbi bakım hizmetleri için sizden veya bağlı bulunduğunuz sosyal güvenlik kuruluşundan hiçbir ücret istenmeyecektir. Bu araştırma Ordu Üniversitesi tarafından desteklenmektedir.

Bu araştırmada yer almak tamamen sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz; bu durum herhangi bir cezaya ya da sizin yararlarınıza engel duruma yol açmayacaktır. Araştırmanın sonuçları bilimsel amaçla kullanılacaktır; çalışmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından çıkarılmanız durumunda, sizle ilgili tıbbi veriler de gerekirse bilimsel amaçla kullanılabilir.

Size ait tüm tıbbi ve kimlik bilgileriniz gizli tutulacaktır ve araştırma yayınlansa bile kimlik bilgileriniz verilmeyecektir, ancak araştırmanın izleyicileri, yoklama yapanlar, etik kurullar ve resmi makamlar gerektiğinde tıbbi bilgilerinize ulaşabilir. Siz de istediğinizde kendinize ait tıbbi bilgilere ulaşabilirsiniz.

Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve sözlü olarak dinledim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğime karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Bu koşullar altında, bana ait tıbbi bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyor ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın büyük bir gönüllülük içerisinde kabul ediyorum.

Bu formun imzalı bir kopyası bana verilecektir.

Gönüllünün, Adı-Soyadı: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:	Açıklamaları yapan araştırmacının, Adı-Soyadı: Şeydanur Osma Görevi: Yüksek lisans öğrencisi/Hemşire Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:
Velayet veya vesayet altında bulunanlar için veli veya vasinin, Adı-Soyadı: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:	Olur alma işlemine başından sonuna kadar tanıklık eden kuruluş görevlisinin/görüşme tanığının, Adı-Soyadı: Görevi: Adresi: Tel.-Faks: Tarih ve İmza:

EK 5. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Kullanım İzni

Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Kullanım İzni

Gelen Kutusu x

şeydanur osma

Alıcı:

8 Eyl 2023 18:31

Sayın Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Bayraktaroğlu hocam,

Türkçeye uyarlanmış olduğunuz Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği'ni Dr.Öğr.Üyesi Ebru Şahin hocam ile birlikte yürüteceğimiz yüksekisans tez çalışmamda kullanmak istiyorum.Hocam sizin için de uygunsa özgün formu ve değerlendirmesini de gönderebilir misiniz?

Saygılarımla.

hüseyin bayraktaroğlu

Alıcı: ben ▼

10 Eyl 2023 23:02

Merhaba,

Ölçeği çalışmanızda kullanmanıza memnuniyetle izin veririm. Ölçek formu ektedir.

Teşekkürler,

Hüseyin Bayraktaroğlu

EK 6. Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Kullanım İzni

Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği Kullanım İzni

şeydanur osma

20 Tem 2023 Per 18:42

Alıcı: 1

Sayın Dr.Öğr.Üyesi Sezai Demir hocam,

Geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını yapmış olduğunuz Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği'ni izin verirsiniz Dr.Öğr.Üyesi Ebru Şahin hocam ile birlikte yürüteceğimiz tez çalışmamda kullanmak istiyorum.

Hocam merak ettiğim bir diğer konu ise ; Ölçeği kaç yaş grubu çocuğa sahip olan annelere uygulamamız gerekiyor? Bu yaş grubunda minimum ve maximum aralık var mıdır? 18 yaş altı çocuğa sahip olan annelerin tümüne uygulanabilir mi? Değerli görüşlerinizi bekliyorum.

Saygılarımla.

Ölçek izni

Gelen Kutusu x

Sezai Demir

22 Tem 2023 00:20

Alıcı: ben

Ölçme aracını ilkökula ve ortaokula devam eden çocukların ebeveynlerine yönelik uygulayabilirsiniz. Geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları bu yaş grubuna sahip annelerle yapıldı. Ama lise için de olabilir. Ölçek ektedir. Çalışmanızda kullanabilirsiniz.

Dr. Sezai DEMİR (PhD) (Assist. Prof.)

Bir ek • Gmail tarafından tarandı

EK 7. Klinik Araştırmalar Etik Kurul İzni

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAşTIRMALAR ETİK KURULU KARARLARI

Toplantı Tarihi	Toplantı Sayısı	Toplantı Saati	Karar Sayısı
22.12.2023	26	15:30	341

Ordu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu, "Klinik Araştırmalar ve Biyoyararlanım/Biyoeşdeğerlik Çalışmaları Etik Kurullarının Standart Çalışma Yöntemi Esasları" 11.2.1 maddesi uyarınca Etik Kurul Başkanı Prof. Dr. Ahmet KAYA başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR NO: 2023/341

Sorumlu yştşrücü Dr. Öğr. Üyesi Ebru şAHİN'in KAEK Nolu başvurusunun değerlendirilmesi sonucu "6-18 Yaş Çocukları Olan Annelerin Eşleri ile Çift Uyumu ve Ebeveyn Yetkinliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı araştırmasının İl Sağlık Müdürlüğü İzni onayı sonrası başlanabileceğine toplantıya katılanların oy birliği ile karar verildi.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ahmet KAYA
Ordu Üniversitesi
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanı

EK 8. Araştırma İzni

ORDU İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ BİLİMSEL ARAŞTIRMA İZİNLERİ İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ	Tek. Zeminde Üzeri Ser. E-481 (1.00001) ORDU İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ 0000460851
Taraflar: Bu protokol Ordu İl Sağlık Müdürlüğü ve Araştırmacı: Dr. Öğr. Üyesi Ebru Şahin arasında düzenlenmiştir.	
Tanımlar/Kısaltmalar: İdare : Protokol metninde Ordu İl Sağlık Müdürlüğü Çalışma : Bilimsel araştırma ve çalışma Araştırmacı : Sorumlu araştırmacı veya Koordinatör Çalışmanın Gerçekleştirileceği Kurum/Kuruluşlar: Ordu Eğitim Araştırma Hastanesi Çalışmanın Adı : 6-18 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Eşleri ile Çift Uyumu ve Ebeveyn Yetkinliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Çalışmayı Yürütmekçİ Kişi/Kişiler: Dr. Öğr. Üyesi Ebru ŞAHİN , Şeydanur OŞMA	
Protokolün Hükümleri: a) Bu protokol, İdare'ye bağlı kurum ve kuruluşlarda yapılacak tüm çalışma türlerini bir kurula bağlamak amacı ile düzenlenmiştir. b) İdare'ye bağlı kurum ve kuruluşlardan elde edilecek tüm veriler ve bu verilerle yapılacak tüm analiz ve sonuçlar, İdare'ye aittir ve bu veriler, analiz ile sonuçlarının kullanımı ve yayını/yayını İdare'nin iznine tabidir. c) Çalışma uygulanırken başvuru formunda tanımlanan "amaç/kapsam"ın dışında hiçbir veri alınmayacaktır. d) Çalışmaya dahil edilecek ve/veya araştırmada vazife alacak İdare ve bağlı kurum ve kuruluşları çalışanları İdare'nin onayına tabidir. e) Araştırmada kişisel verilerin işlenmesinde 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili tüm yönetmelikler bağlayıcıdır. f) Çalışmadaki veriler, verilerin analiz ve sonuçları, yayın veya tez haline getirilmeden önce İdare'nin ilgili birimi tarafından değerlendirilecektir. İdare tarafından bazı verilerin yayınlanması toplum sağlığı ve veri güvenliği açısından kısıtlanabilmektedir. g) Çalışma, üniversite veya kurum tarafından kabul edildikten sonra bir nüshası <u>kitapçık</u> halinde İdare'ye teslim edilecektir. h) Çalışmayı yapacak olan araştırmacı (f) ve (g) maddelerini yerine getirmedeği takdirde kurumumuzu ait veriler yayını/proje/tez vs. gibi herhangi bilimsel bir çalışmada kullanılmayacaktır. i) Çalışma esnasında her tür ilaç uygulaması veya girişim için hastanın kendisi ya da yasal vasisinden ve etik kuruldan onay alınacaktır ve araştırmanın yasal/etik şartlarını "İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik" oluşturacaktır. j) Çalışma verileri, sözel ya da yazılı olarak kullanıldığında ilgili kurum/kurumların (Hastane, İl Sağlık Müdürlüğü vs.) ismi zikredilmeyecektir.	
Protokolün Süresi: a) Bu çalışmanın araştırmacısı, İdare'nin izin verdiği kurumlarda 12 ay süre ile çalışmasını yürütecektir. b) Başlangıç Tarihi: 1 Ocak 2024 Bitiş Tarihi: 1 Aralık 2024 c) Protokol, planlanan ve kabul edilen süre ile sınırlıdır. Uzatılması ancak yeni bir protokole bağlıdır. d) İdare, bu protokoldi şartlarda oluşabilecek değişikliklere bağlı olarak tanımlanan tarihten önce de sonlandırabilir.	
Sözleşme Şartlarına Aynılık: Protokol süresince yapılacak çalışmalar arasında, yapılan çalışmayı devam ettiren kişi ya da kişiler aynı olacaktır. Saha çalışmasına katılan ve protokolle tespit edilen kişiye değişiklik yapılması ya da yeni kişinin çalışmaya dâhil edilmesi ancak İdare onayı ile mümkün olabilecektir, aksi halde protokol iptal edilecektir. İlgili hükümler ihlal edildiğinde, protokoldi imzası ve beyanı bulunan ilgili kişiler hakkında İdarece; kamu kurumlarının çalışmalarına ait verilerin kamudaki gizlilik ilkelerine ve resmi işleyiş esaslarına aykırı davranıldığı gerekçesiyle adli merciler nezdinde suç duyurusunda bulunulacaktır.	
İhtilafların Çözümü: Protokolün uygulanması ile ilgili çıkabilecek sorunların çözümü konusunda Ordu ilindeki idari yargı mercileri yetkilidir. İlgili protokol hükümlerini ve ceza müzayidelerini okudum ve kabul ettim.	
Sorumlu Araştırmacı veya Koordinatör 	

EK 9. Çocuk Eğitim Düzeyi Değişkeninin Yüzdelik Dağılımı

		n	%
Çocuk Eğitim Düzeyi	1.sınıf	95	24.7
	2.sınıf	56	14.5
	3.sınıf	44	11.4
	4.sınıf	36	9.4
	5.sınıf	36	9.4
	6.sınıf	17	4.4
	7.sınıf	30	7.8
	8.sınıf	14	3.6
	Lise 1.sınıf	12	3.1
	Lise 2.sınıf	17	4.4
	Lise 3.sınıf	10	2.6
	Lise 4.sınıf	18	4.7

EK 10. Çocuk Eğitim Düzeyine Göre Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

	n	Disiplin		Okul Başarısını Destekleme		Boş Zamanları Değerlendirme		Duygusal Destek		Sağlık		Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	
		Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.
1.sınıf ¹	95	35.97	7.25	33.73	5.62	33.37	5.65	36.46	6.722	16.43	3.500	155.96	24.160
2.sınıf ²	56	35.36	8.12	35.14	4.45	33.39	5.94	36.89	6.225	17.05	2.518	157.84	22.360
3.sınıf ³	44	37.18	6.85	35.16	4.10	34.07	4.44	36.32	5.631	16.64	2.804	159.36	19.705
4.sınıf ⁴	36	35.83	8.25	32.58	7.72	32.22	6.26	34.78	6.490	16.11	3.012	151.53	26.846
5.sınıf ⁵	36	34.25	8.19	33.61	4.38	32.11	6.20	36.61	4.953	16.94	1.851	153.53	20.387
6.sınıf ⁶	17	30.76	11.08	30.71	6.38	29.18	7.40	33.88	9.867	15.24	4.466	139.76	30.244
Çocuk Eğitim Düzeyi													
7.sınıf ⁷	30	34.43	7.83	32.43	5.02	31.70	6.10	35.50	6.073	16.67	3.633	150.73	23.562
8.sınıf ⁸	14	33.57	8.61	29.36	6.33	28.79	7.73	32.57	9.509	15.57	4.052	139.86	31.177
Lise 1.sınıf ⁹	12	33.08	5.58	30.75	5.28	29.50	5.27	36.17	5.391	16.92	2.575	146.42	16.020
Lise 2.sınıf ¹⁰	17	34.71	7.75	33.47	5.16	32.12	7.15	34.41	8.163	16.53	2.375	151.24	24.552
Lise 3.sınıf ¹¹	10	33.20	8.38	31.40	6.80	29.40	6.077	34.90	5.301	16.00	4.000	144.90	27.918
Lise 4.sınıf ¹²	18	35.72	7.37	33.00	6.13	30.39	6.021	37.61	5.008	17.56	1.423	154.28	22.297
Test ve Önemlilik		F=1.140 p=0.329		F=2.565 p=0.004 Fark=8-1,2,3,5,10		F=2.314 p=0.009 Fark=8-1,2,3		$\chi^2_{KW}=9.614$ p=0.475		$\chi^2_{KW}=11.853$ p=0.295		F=1.736 p=0.064	

EK 11. Çocuk Eğitim Düzeyine Göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Karşılaştırılması

		Doyum		Uzlaşım		Görüş Birliği		Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği	
	<u>n</u>	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.	Ort.	SS.
Çocuk Eğitim Düzeyi									
1.sınıf	95	18.55	3.89	22.82	5.19	9.81	2.17	51.18	9.84
2.sınıf	56	18.43	4.15	23.29	5.05	10.18	2.04	51.89	9.26
3.sınıf	44	19.07	3.90	24.70	5.34	9.89	2.48	53.66	9.28
4.sınıf	36	18.64	3.54	24.28	4.50	9.97	2.09	52.89	8.39
5.sınıf	36	18.69	4.06	23.08	5.32	10.17	2.04	51.94	9.66
6.sınıf	17	19.18	3.00	22.94	5.46	10.24	1.89	52.35	8.77
7.sınıf	30	19.17	3.60	23.27	4.63	9.77	2.14	52.20	8.37
8.sınıf	14	18.29	4.20	22.57	6.33	9.50	2.74	50.36	12.10
Lise 1.sınıf	12	19.00	4.18	23.17	4.47	9.67	.98	51.83	8.18
Lise 2.sınıf	17	18.53	4.21	23.06	4.94	9.47	2.60	51.06	9.93
Lise 3.sınıf	10	18.60	3.72	23.20	3.77	9.90	2.38	51.70	8.93
Lise 4.sınıf	18	20.33	3.22	24.22	4.25	10.56	1.54	55.11	7.44
Test ve Önemlilik		F=0.443		F=0.597		F=0.458		F=0.462	
		p=0.936		p=0.831		p=0.928		p=0.926	

EK 12. Araştırmada Yer Alan Sürekli Değişkenlere Ait Normal Dağılım Değerleri

Sürekli Değişkenler	n	Skewness Kat Sayısı		Kurtosis Kat Sayısı	
		İstatistik	Standart Hata	İstatistik	Standart Hata
Yaş	385	0.352	0.124	-0.238	0.248
İlk evlenme yaşı	385	0.828	0.124	1.059	0.248
Evlilik süresi	385	0.596	0.124	-0.066	0.248
Çocuk yaşı	385	0.723	0.124	-0.340	0.248
Çocuk sayısı*	385	1.073	0.124	3.169	0.248
Doyum	385	-0.503	0.124	-0.250	0.248
Uzlaşım	385	-0.551	0.124	-0.466	0.248
Görüş Birliği	385	-0.408	0.124	0.069	0.248
Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği	385	-0.669	0.124	-0.083	0.248
Disiplin	385	-0.425	0.124	0.030	0.248
Okul Başarısını Destekleme	385	-0.708	0.124	0.829	0.248
Boş Zamanları Değerlendirme	385	-0.743	0.124	0.545	0.248
Duygusal Destek*	385	-1.684	0.124	3.660	0.248
Sağlık*	385	-2.821	0.124	7.948	0.248
Anneler için Ebeveyn Yetkinlik Ölçeği	385	-1.101	0.124	1.934	0.248

* Normal dağılmayan verilerdir

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Şeydanur Osmalı

Doğum Yeri :

Doğum Tarihi :

Yabancı Dili :

E-posta :

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Y. Lisans	Hemşirelik	Ordu Üniversitesi	2022- halen
Lisans	Hemşirelik	Ordu Üniversitesi	2016-2019
Lisans	Hemşirelik	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2015-2016

İş Deneyimi

Görev	Görev Yeri	Yıl
Hemşirelik	Giresun Eğitim Araştırma Hastanesi	2020-halen

Yayınlar

1. Osmalı, Ş., & Erbil, N. (2023). Hiperemesis gravidarum ve kanıta dayalı uygulamalar. *1. Uluslararası Hemşirelik Çalışmaları Kongresi*. Ordu.
2. Osmalı, Ş., & Şahin, E. (2023). Hemşirelikte kullanılan cinsel danışmanlık modelleri. *11. Uluslararası Kadın Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Kongresi*. İstanbul.